

Χ. Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ Ν. Ε. ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΤΗΣ ΒΑΡΒΑΚΕΙΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΣΧΟΛΗΣ

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ ΔΟΓΟΙ

ΕΚΛΟΓΑΙ

ΔΙΑ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΙΝ

τοῦ ἑξαταξίου γυμνασίου καὶ τῶν ἀντιστοίχων
σχολῶν τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΡΩΤΗ

Ἀριθ. ἀδείας κυκλοφορίας . . .	58803
	22-10-32
Τιμὴ ἄνευ βιβλιοσήμου . . . . Δρ.	7.60
Ἄξια βιβλιοσήμου . . . . »	3.05
Πρόσθετος φόρος Ἀναγκ. Δανείου »	1.00
Συνολικὴ τιμὴ Δρ.	11.65

ΕΚΔΟΤΗΣ Ι. Ν. ΣΙΔΕΡΗΣ

ΑΘΗΝΑΙ

ΙΣΤ
ΑΡΧ
1932

Χ. Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ - Ν. Ε. ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΤΗΣ ΒΑΡΒΑΚΕΙΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΣΧΟΛΗΣ

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ ΛΟΓΟΙ

=

ΕΚΛΟΓΑΙ

ΔΙΑ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΙΝ

τῶν γυμνασίων καὶ ἡμιγυμνασίων.

Αριθμ. ἐγκρ. ἀποφ. 44429 | 15254

Ἡμερ. 19-8-32

ΕΚΔΟΤΗΣ : Ι. Ν. ΣΙΔΕΡΗΣ

ΑΘΗΝΑΙ

1932

18661

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Σ Υ Ο Τ Α Ρ Α Τ Ο Υ Σ
Λ Ο Γ Ο Ι

=

ΕΚΔΟΤΑΙ

Πάν γνήσιον αντίτυπον φέρει την υπογραφήν των συγγρα-
φέων ή του έτέρου αυτών.

ΔΙΑ ΤΗΝ ΤΙΜΗΝ

κατά την έκδοσιν των τευχών

Αριθμ. έκδοσης 12-8-32
12-8-32

=

ΕΚΔΟΣΗ ΠΡΩΤΗ

=

ΕΚΔΟΣΗ : Ι . Ν . ΣΙΔΕΡΗΣ

ΑΘΗΝΑΙ

ΤΥΠΟΣ Γ . Ι . ΜΠΑΡΔΑΛΗ - ΚΟΡΝΑΡΟΥ 6 (ΣΤΟΑ)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ ΛΟΓΟΙ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ - ΑΓΩΓΕΣ

ΠΡΩΤΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΟΜΜΙΣΣΑ

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ ΛΟΓΟΙ

I.

ΠΡΟΣ ΝΙΚΟΚΛΕΑ

A.

Οἱ μὲν εἰσθηότες, ὦ Νικόκλεις, τοῖς βασιλεῦσιν ὑ- 1
μῖν ἐσθητάς ἀγειν ἢ χαλκὸν ἢ χρυσὸν εἰργασμένον ἢ τῶν
ἄλλων τι τῶν τοιούτων κτημάτων, ὧν αὐτοὶ μὲν ἐνδεεῖς
εἰσιν, ὑμεῖς δὲ πλουτεῖτε, λίαν ἔδοξαν εἶναί μοι καταφα-
νεῖς οὐ δόσιν ἀλλ' ἐμπορίαν ποιούμενοι καὶ πολὺ τεχνι-
κώτερον αὐτὰ πωλοῦντες τῶν ὁμολογούντων κατηλεύειν
ἠγησάμην δ' ἂν γενέσθαι ταύτην καλλίστην δωρεάν καὶ 2
χρησιμωτάτην καὶ μάλιστα πρέπουσαν ἐμοί τε δοῦναι
καὶ σοὶ λαβεῖν, εἰ δυνηθεῖην ὁρίσαι, ποίων ἐπιτηδεύμα-
των ὀρεγόμενος καὶ τίνων ἔργων ἀπεχόμενος ἄριστ' ἂν
καὶ τὴν πόλιν καὶ τὴν βασιλείαν διοικήσης. τοὺς μὲν γὰρ
ιδιώτας ἐστὶ πολλὰ τὰ παιδεύοντα, μάλιστα μὲν τὸ μὴ
τροφᾶν ἀλλ' ἀναγκάζεσθαι περὶ τοῦ βίου καθ' ἐκάστην
βουλευέσθαι τὴν ἡμέραν, ἔπειθ' οἱ νόμοι, καθ' οὓς ἕκα- 3
στοὶ πολιτευόμενοι τυγχάνουσιν, ἔτι δ' ἡ παρορησία καὶ

- τὸ φανερῶς ἐξείναι τοῖς τε φίλοις ἐπιπλήξαι καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἐπιθέσθαι ταῖς ἀλλήλων ἀμαρτίαις· πρὸς δὲ τούτοις καὶ τῶν ποιητῶν τινες τῶν προγεγενημένων ὑποθήκας ὡς χρῆ ζῆν καταλελοίπασιν· ὥστ' ἐξ ἀπάντων τούτων εἰκὸς αὐτοὺς βελτίους γίνεσθαι. τοῖς δὲ τυράννοις οὐδὲν ὑπάρχει τοιοῦτον, ἀλλ' οὐς ἔδει παιδεύεσθαι μᾶλλον τῶν ἄλλων, ἐπειδὴν εἰς τὴν ἀρχὴν καταστῶσιν, ἀνουθέτητοι διατελοῦσιν· οἱ μὲν γὰρ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων αὐτοῖς οὐ πλησιάζουσιν, οἱ δὲ συνόντες πρὸς χάριν ὀμιλοῦσι. καὶ γὰρ τοὶ κύριοι γινόμενοι καὶ χρημάτων πλείστον καὶ πραγμάτων μεγίστων, διὰ τὸ μὴ καλῶς χρῆσθαι ταύταις ταῖς ἀφορμαῖς πεποιήκασιν ὥστε πολλοὺς ἀμφισβητεῖν, πότερόν ἐστιν ἄξιον ἐλέσθαι τὸν βίον τὸν τῶν ιδιωτευόντων μὲν, ἐπιεικῶς δὲ πραττόντων, ἢ τὸν τῶν τυραννεόντων. ὅταν μὲν γὰρ ἀποβλέψωσιν εἰς τὰς τιμὰς καὶ τοὺς πλοῦτους καὶ τὰς δυναστείας, ἰσοθέους ἅπαντες νομίζουσι τοὺς ἐν ταῖς μοναρχίαις ὄντας· ἐπειδὴν δ' ἐνθυμηθῶσι τοὺς φόβους καὶ τοὺς κινδύνους, καὶ διεξιόντες ὁρῶσι τοὺς μὲν ὑφ' ὧν ἥκιστα χρῆν διεφθαρμένους, τοὺς δ' εἰς τοὺς οἰκειοτάτους ἐξαμαρτεῖν ἠναγκασμένους, τοῖς δ' ἀμφοτέρωτα ταῦτα συμβεβηκότα, πάλιν ὅπως οὖν ζῆν ἠγοῦνται λυσιτελεῖν μᾶλλον ἢ μετὰ τοιούτων συμφορῶν ἀπάσης τῆς Ἀσίας βασιλεύειν. ταύτης δὲ τῆς ἀνωμαλίας καὶ τῆς ταραχῆς αἰτιὸν ἐστίν, ὅτι τὴν βασιλείαν ὥσπερ ἱερωσύνην παντὸς ἀνδρὸς εἶναι νομίζουσιν, ὃ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων μεγίστον ἐστὶ καὶ πλείστης προνοίας δεόμενον.

Β'.

Καθ' ἐκάστην μὲν οὖν τὴν προᾶξιν, ἐξ ὧν ἂν τις μάλιστα δύναίτο κατὰ τρόπον διοικεῖν καὶ τὰ μὲν ἀγαθὰ διαφυλάττειν, τὰς δὲ συμφορὰς διαφεύγειν, τῶν ἀεὶ πα-

ροντων εργον εστι συμπολιτευειν· και ουδ' οταν κεν εταυρο
 ον νομοισι· νωτιον γαρ κειναι και περιεσθαι διακριτω
 τησενματων· ων χρησθησονται και περιεσθαι διακριτω
 βειν· εγω περιεσθαι διελευθην· ει μιν ουν εστασι αυθιμον
 εξεργασθεν αξιον της ελευθερωσ· χαλεπον αρα της αυθι
 χης συνιδειν· πολλα γαρ και των μετα μετρου ποιημα
 των και των καταλογαδην συγγραμμάτων ετι μιν εν ταϊς
 διασυναξιν οντα των συντιθεντων μεγαλας και προσδοκιας
 παρθενοι· επιτελευθεντα δε και τοις αλλοις επιδειχθεντων
 πολυ καταβεσσεραν την ιδεαν της ελευθερωσ· ελιβεν· οτω 79 I
 μηδ' αλλων τις γινεσθαι κωλυσ· εκει· το κητεμ· τα πατλ
 ρα κειναι· κειναι και νομοθετειν ταϊς μοναρχιαις· ουδ' κητεμ
 τουτ' ιδιωτικωσ· κειναι· μονον· κητεμ· ουδ'· κητεμ· κητεμ
 δε τις· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ
 ψειεν· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ
 εχοντασ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ
 αρχασ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ
 ποιησειεν· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ

νωτιον ρον 31 νωτιον ρον 31 νωτιον ρον 31

νωτιον ρον 31 νωτιον ρον 31 νωτιον ρον 31

Πρωτον μιν ουν· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ 9
 εργον εστιν· αν γαρ εν κεφαλαιαισ την δυναμιν ολου του
 πραγματος κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ
 αμεινον και περι των μερων εσθαι· οϊμαι δη παντασ αν
 ομολογησαι προσηκειν αυτοις· πολιν δυστυχοσαν παν
 και κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ
 μικρωσ ποιησαι· τα γαρ αλλα· τα· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ
 ημεραν εκαστην· ουνεκα· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ 10
 εκεινο γε φανερον· οτι δεϊ τους ταυτα δυνασομενοσ και
 περι τηλικουτων βουλευομενοσ μη· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ
 λειν· αλλα σκοπειν· οπωσ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ
 αλλων· δεδεικται γαρ· οτι τοιαυτασ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ
 σιν· οιασ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ· κητεμ 11

οὐδενὶ τῶν ἀσκητῶν οὕτω προσήκει τὸ σῶμα γυμνάζειν ὡς τοῖς βασιλεύουσι τὴν ψυχὴν τὴν αὐτῶν· ἀπασαι γὰρ αἱ πανηγύρεις οὐδὲν μέρος τιθέασι τούτων τῶν ἀθλῶν, περὶ ὧν ὑμεῖς καθ' ἐκάστην ἀγωνίζεσθε τὴν ἡμέραν.

Δ'.

Ὦν ἐνθυμούμενον χρη προσέχειν τὸν νοῦν, ὅπως ὅσον περ ταῖς τιμαῖς τῶν ἄλλων προσέχεις, τοσούτον καὶ
12 ταῖς ἀρεταῖς αὐτῶν διοίσεις. καὶ μὴ νόμιζε τὴν ἐπιμέλειαν ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις πράγμασι χρησίμην εἶναι, πρὸς δὲ τὸ βελτίους ἡμᾶς καὶ φρονιμωτέρους γίνεσθαι μηδεμίαν δύναμιν ἔχειν· μηδὲ καταγνῶς τῶν ἀνθρώπων τοσαύτην δυστυχίαν, ὡς περὶ μὲν τὰ θηρία τέχνας εὗρηκαμεν, αἷς αὐτῶν τὰς ψυχὰς ἡμεροῦμεν καὶ πλείονος ἀξίας ποιοῦμεν, ἡμᾶς δ' αὐτοὺς οὐδὲν ἂν πρὸς ἀρετὴν ὠφελήσασαιμεν, ἀλλ' ὡς καὶ τῆς παιδείσεως καὶ τῆς ἐπιμελείας
13 μάλιστα δυναμένης τὴν ἡμετέραν φύσιν εὐεργετεῖν, οὕτω διάκεισο τὴν γνώμην, καὶ τῶν τε παρόντων τοῖς φρονιμωτάτοις πλησίσαιζε καὶ τῶν ἄλλων οὓς ἂν δύνῃ μεταπέμπου, καὶ μήτε τῶν ποιητῶν τῶν εὐδοκιμούντων μήτε τῶν σοφιστῶν μηδενὸς οἴου δεῖν ἀπειρώς ἔχειν, ἀλλὰ τῶν μὲν ἀκροατῆς γίγνου, τῶν δὲ μαθητῆς, καὶ παρασκευάζε σαυτὸν τῶν μὲν ἐλαττόνων κριτὴν, τῶν δὲ μειζόνων ἀγωνιστὴν· διὰ γὰρ τούτων τῶν γυμνασίων τάχιστ' ἂν γένοιο τοιοῦτος, οἷον ὑπεθέμεθα δεῖν εἶναι τὸν ὀρθῶς
14 βασιλεύσοντα καὶ τὴν πόλιν ὡς χρη διοικήσοντα. μάλιστα δ' ἂν αὐτὸς ὑπὸ σαυτοῦ παρακληθεῖης, εἰ δεινὸν ἠγήσαιο τοὺς χεῖρους τῶν βελτιόνων ἄρχειν καὶ τοὺς ἀνοητοτέρους τοῖς φρονιμωτέροις προστάττειν· ὅσῳ γὰρ ἂν ἐρρωμενεστέρωσ τὴν τῶν ἄλλων ἀνοιαν ἀτιμάσης, τοσούτῳ μᾶλλον τὴν αὐτοῦ διάνοιαν ἀσκήσεις.

Ε΄.

Ἄρχεσθαι μὲν οὖν ἐντεῦθεν χρὴ τοὺς μέλλοντάς τι 15
τῶν δεόντων ποιήσειν, πρὸς δὲ τούτοις φιλόανθρωπον
εἶναι δεῖ καὶ φιλόπολιν· οὔτε γὰρ ἵππων οὔτε κυνῶν οὔτ'
ἀνδρῶν οὔτ' ἄλλου πράγματος οὐδενὸς οἶόν τε καλῶς
ἄρχειν, ἂν μὴ τις χαίρη τούτοις, ὧν αὐτὸν δεῖ ποιεῖσθαι
τὴν ἐπιμέλειαν. μελέτω σοι τοῦ πλήθους, καὶ περὶ παν-
τὸς ποιοῦ κεχαρισμένως αὐτοῖς ἄρχειν, γινώσκων, ὅτι 16
καὶ τῶν ὀλιγαρχιῶν καὶ τῶν ἄλλων πολιτειῶν αὐται πλεῖ-
στον χρόνον διαμένουσιν, αἵτινες ἂν ἄριστα τὸ πλῆθος
θεραπεύουσιν. καλῶς δὲ δημαγωγῆσεις, ἢν μὴθ' ὑβρίζειν
τὸν ὄχλον ἕως μὴθ' ὑβριζόμενον περιορᾷς, ἀλλὰ σκοπῆς,
ὅπως οἱ βέλτιστοι μὲν τὰς τιμὰς ἔξουσιν, οἱ δ' ἄλλοι μη-
δὲν ἀδικήσονται· ταῦτα γὰρ στοιχεῖα πρῶτα καὶ μέγιστα
χρηστῆς πολιτείας ἐστίν.

ΣΤ΄.

Τῶν προσταγμάτων καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων κίνει καὶ 17
μετατίθει τὰ μὴ καλῶς καθεστῶτα, καὶ μάλιστα μὲν εὐ-
ρετῆς γίγνου τῶν βελτίστων, εἰ δὲ μὴ, μιμοῦ τὰ παρὰ τοῖς
ἄλλοις ὀρθῶς ἔχοντα. ζῆτει νόμους τὸ μὲν σύμπαν δικαί-
ους καὶ συμφέροντας καὶ σφίσιν αὐτοῖς ὁμολογουμένους,
πρὸς δὲ τούτοις οἵτινες τὰς μὲν ἀμφισβητήσεις ὡς ἐλα-
χίστας, τὰς δὲ διαλύσεις ὡς οἶόν τε ταχίστας τοῖς πολίταις
ποιοῦσιν· ταῦτα γὰρ ἅπαντα προσεῖναι δεῖ τοῖς καλῶς
κειμένοις. τὰς μὲν ἐργασίας αὐτοῖς καθίστη κερδαλέας, 18
τὰς δὲ πραγματείας ἐπιζημίους, ἵνα τὰς μὲν φεύγωσι,
πρὸς δὲ τὰς προθυμότερον ἔχωσι. τὰς κρίσεις ποιοῦ πε-
ρὶ ὧν ἂν πρὸς ἀλλήλους ἀμφισβητῶσι μὴ πρὸς χάριν μηδ'
ἐναντίας ἀλλήλαις, ἀλλ' ἀεὶ ταῦτά περὶ τῶν αὐτῶν γί-
γνωσκε· καὶ γὰρ πρέπει καὶ συμφέρει τὴν τῶν βασιλέων

- γνώμην ἀκινήτως ἔχειν περὶ τῶν δικαίων, ὥσπερ τοὺς
19 νόμους τοὺς καλῶς κειμένους. οἴκει τὴν πόλιν ὁμοίως ὥ-
σπερ τὸν πατρῶον οἶκον ταῖς μὲν κατασκευαῖς λαμπρῶς
καὶ βασιλικῶς, ταῖς δὲ πράξεσιν ἀκριβῶς, ἴν' εὐδοκιμῆς ἄ-
μα καὶ διαρκῆς. τὴν μεγαλοπρέπειαν ἐπιδείκνυσο μὴδ' ἐν
μῆ τῶν πολυτελειῶν, τῶν εὐθὺς ἀφανιζομένων ἀλλ' ἐν
τε τοῖς προσηρημένοις καὶ τῷ κάλλει τῶν κτημάτων καὶ
ταῖς τῶν φίλων εὐεργεσίαις· τὰ γὰρ τοιαῦτα τῶν ἀνα-
λωμάτων αὐτῷ τε σοὶ παραμενεῖ καὶ τοῖς ἐπιγιγνομέ-
νοις πλείονος ἄξια τῶν δεδαπαρημένων καταλείψεις·
20 Τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς ποίει μὲν ὡς οἱ πρόγονοι κα-
τέδειξαν, ἡγοῦ δὲ θῦμα τοῦτο κάλλιστον εἶναι καὶ θερα-
πειαν μεγίστην, ἂν ὡς βέλτιστον καὶ δικαιοτάτον σαντὸν
παρέχῃς· μᾶλλον γὰρ ἐλπίς τοὺς τοιοῦτους ἢ τοὺς ἱερεῖα
πολλὰ καταβάλλοντας πράξειν τι παρὰ τῶν θεῶν ἀγα-
θόν.

Ζ'.

- Τίμα ταῖς μὲν ἀρχαῖς τῶν φίλων τοὺς οἰκειοτάτους
21 ταῖς δ' ἀληθείαις αὐταῖς τοὺς εὐνοστάτους· φυλακὴν ἀ-
σφαλεστάτην ἡγοῦ τοῦ σώματος εἶναι τὴν τε τῶν φίλων ἀ-
ρετὴν καὶ τὴν τῶν πολιτῶν εὐνοίαν καὶ τὴν σαντοῦ φρό-
νησιν· διὰ γὰρ τούτων καὶ κτᾶσθαι καὶ σφύζειν τὰς τυ-
ραννίδας μάλιστα ἂν τις δύναιτο. κήδου τῶν οἴκων τῶν
πολιτικῶν, καὶ νόμιζε καὶ τοὺς δαπανῶντας ἀπὸ τῶν σῶν
ἀναλίσκειν καὶ τοὺς ἐργαζομένους τὰ σὰ πλείω ποιεῖν·
22 λῶς βασιλευόντων ἐστί. διὰ παντὸς τοῦ χρόνου τὴν ἀλή-
θειαν οὕτω φαίνου προτιμῶν ὥστε πιστοτέρους εἶναι
τοὺς σοὺς λόγους μᾶλλον ἢ τοὺς τῶν ἄλλων ὄρκους· ἅπανσι
μὲν τοῖς ξένοις ἀσφαλῆ τὴν πόλιν παρέχε καὶ πρὸς τὰ
συμβόλαια νόμιμον, περὶ πλείστου δὲ ποιοῦ τῶν ἀφικνου-

μένων μὴ τοὺς σοὶ δωρεὰς ἄγοντας, ἀλλὰ τοὺς παρὰ σοῦ λαμβάνειν ἀξιούοντας· τιμῶν γὰρ τοὺς τοιοῦτους μᾶλλον παρὰ τοῖς ἄλλοις εὐδοκιμήσεις. τοὺς πολλοὺς φόβους ἐ- 23
ξαίρει τῶν πολιτῶν, καὶ μὴ βούλου περιδεεῖς εἶναι τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας· ὅπως γὰρ ἂν τοὺς ἄλλους πρὸς σαυτὸν διαθῆς, οὕτω καὶ σὺ πρὸς ἐκείνους ἔξεις. ποίει μὲν μηδὲν μετ' ὀργῆς, δόκει δὲ τοῖς ἄλλοις, ὅταν σοι καιρὸς ᾖ. δεινὸς μὲν φαίνου τῷ μηδὲν σε λανθάνειν τῶν γιγνομένων, πρῶτος δὲ τῷ τὰς τιμωρίας ἐλάττους ποιεῖσθαι τῶν ἁμαρ-
τανομένων.

Ἀρχικὸς εἶναι βούλου μὴ χαλεπότητι μηδὲ τῷ σφό- 24
δρα κολάζειν ἀλλὰ τῷ πάντας ἠττάσθαι τῆς σῆς διανοίας καὶ νομίζειν ὑπὲρ τῆς αὐτῶν σωτηρίας ἄμεινον αὐτῶν σὲ βουλευέσθαι· πολεμικὸς μὲν ἴσθι ταῖς ἐπιστήμας καὶ ταῖς παρασκευαῖς, εἰρηνικὸς δὲ τῷ μηδὲν παρὰ τὸ δίκαιον πλεονεκτεῖν. οὕτως ὁμίλει τῶν πόλεων πρὸς τὰς ἡττους, ὥσπερ ἂν τὰς κρείττους πρὸς ἑαυτὸν ἀξιώσεις. φιλονίκει μὴ 25
περὶ πάντων, ἀλλὰ περὶ ὧν κρατήσαντί σοι μέλλει συνοίσειν. φαύλους ἡγοῦ μὴ τοὺς συμφερόντως ἠττωμένους, ἀλλὰ τοὺς μετὰ βλάβης περιγιγνομένους. μεγαλόφρονος νόμιζε μὴ τοὺς μείζω περιβαλλομένους ὧν οἳοί τ' εἰσὶ κατασχεῖν, ἀλλὰ τοὺς καλῶν μὲν ἐφιεμένους, ἐξεργάζεσθαι δὲ δυναμένους οἷς ἂν ἐπιχειρῶσι. ζήλου μὴ τοὺς μεγί- 26
στην ἀρχὴν κτησαμένους, ἀλλὰ τοὺς ἄριστα τῇ παρουσίᾳ χρησαμένους, καὶ νόμιζε τελέως εὐδαιμονήσειν, οὐκ ἐὰν πάντων ἀνθρώπων μετὰ φόβων καὶ κινδύνων καὶ κακίας ἀρξῆς, ἀλλ' ἂν τοιοῦτος ὧν οἷον χρῆ καὶ πράττων ὥσπερ ἐν τῷ παρόντι μετρίων ἐπιθυμῆς καὶ μηδενὸς τούτων ἀ-
τυχῆς.

Η'.

Φίλους κτῶ μὴ πάντας τοὺς βουλομένους, ἀλλὰ τοὺς 27

- τῆς σῆς φύσεως ἀξίους ὄντας, μηδὲ μεθ' ὧν ἥδιστα συνδια-
 τρήσεις, ἀλλὰ μεθ' ὧν ἄριστα τὴν πόλιν διοικήσεις. ἀκρι-
 βεῖς ποιοῦ τὰς δοκιμασίας τῶν συνόντων, εἰδώς, ὅτι
 πάντες οἱ μὴ σοὶ πλησιάσαντες ὁμοίον σε τοῖς χρωμέ-
 νοις εἶναι νομιούσι. τοιούτους ἐφίστη τοῖς πράγμασι
 τοῖς μὴ διὰ σοῦ γιγνομένοις, ὡς αὐτὸς τὰς αἰτίας ἔξων
 28 ὧν ἂν ἐκείνοι πράξωσι. πιστοὺς ἡγοῦ μὴ τοὺς ἅπαν ὅ τι
 ἂν λέγῃς ἢ ποιῇς ἐπαινοῦντας, ἀλλὰ τοὺς τοῖς ἀμαρτανο-
 μένοις ἐπιτιμῶντας. δίδου παρησίαν τοῖς εὖ φρονοῦ-
 σιν, ἵνα περὶ ὧν ἂν ἀμφιγνοῆς ἔχῃς τοὺς συνδοκι-
 μάσοντας. δίδου καὶ τοὺς τέχνην κολακεύοντας καὶ τοὺς
 μετ' εὐνοίας θεραπεύοντας, ἵνα μὴ πλέον οἱ πονηροὶ τῶν
 χρηστῶν ἔχωσιν. ἄκουε τοὺς λόγους τοὺς περὶ ἀλλήλων,
 καὶ πειρῶ γνωρίζειν ἅμα τοὺς τε λέγοντας, ὁποῖοί τινές,
 29 εἶσι, καὶ περὶ ὧν ἂν λέγωσιν. ταῖς αὐταῖς κόλαζε ζημί-
 αις τοὺς ψευδῶς διαβάλλοντας αἴσπερ τοὺς ἔξαμαρτά-
 νοντας.

↓ Ἄρχε σαυτοῦ μηδὲν ἦτιον ἢ τῶν ἄλλων, καὶ τοῦθ'
 ἡγοῦ βασιλικώτατον, ἂν μηδεμιᾶ δουλεύῃς τῶν ἡδονῶν,
 ἀλλὰ κρατῆς τῶν ἐπιθυμιῶν μᾶλλον ἢ τῶν πολιτῶν.
 μηδεμίαν συνουσίαν εἰκῆ προσδέχου μηδ' ἀλογίστως, ἀλλ'
 ἐπ' ἐκείναις ταῖς διατριβαῖς ἔθιξε σαυτὸν χαίρειν, ἔξ
 ὧν αὐτὸς τ' ἐπιδόσεις καὶ τοῖς ἄλλοις βελτίων εἶναι
 δόξεις.

Θ'.

- 30 Μὴ φαίνου φιλοτιμούμενος ἐπὶ τοῖς τοιούτοις, ἃ καὶ
 τοῖς κακοῖς διαπράξασθαι δυνατόν ἐστιν, ἀλλ' ἐπ' ἄρε-
 τῇ μέγα φρονῶν, ἧς οὐδὲν μέρος τοῖς πονηροῖς μέτε-
 στιν. νόμιζε τῶν τιμῶν ἀληθεστάτας εἶναι μὴ τὰς ἐν τῷ
 φανερῷ μετὰ δέους γιγνομένας, ἀλλ' ὅταν αὐτοὶ παρ' αὐ-
 τοῖς ὄντες μᾶλλον σου τὴν γνώμην ἢ τὴν τύχην θαυμά-

ζωσιν. λάνθανε μὲν, ἦν ἐπὶ τῷ σοι συμβῆ τῶν φαύλων
χαίρειν, ἐνδείκνυσο δὲ περὶ τὰ μέγιστα σπουδάζων. μὴ 31
τοὺς μὲν ἄλλους ἀξίου κοσμίως ζῆν, τοὺς δὲ βασιλέας
ἀτάκτως, ἀλλὰ τὴν σαυτοῦ σωφροσύνην παράδειγμα
τοῖς ἄλλοις καθίστη, γινώσκων, ὅτι τὸ τῆς πόλεως ὄ-
λης ἦθος ὁμοιοῦται τοῖς ἄρχουσι. σημεῖον ἔστω σοι τοῦ
καλῶς βασιλεύειν, ἂν τοὺς ἀρχομένους ὁρᾷς εὐπορω-
τέρους καὶ σωφρονεστέρους γιγνομένους διὰ τὴν σὴν ἐ-
πιμέλειαν. περὶ πλείονος ποιοῦ δόξαν καλὴν ἢ πλοῦτον 32
μέγαν τοῖς παισὶ καταλιπεῖν· ὁ μὲν γὰρ θνητός, ἡ δ'
ἀθάνατος, καὶ δόξη μὲν χρήματα κτητά, δόξα δὲ χρη-
μάτων οὐκ ὄνητή, καὶ τὰ μὲν καὶ φαύλοις παραγίνε-
ται, τὴν δ' οὐχ οἷόν τ' ἄλλ' ἢ τοὺς διενεγκόντας κτή-
σασθαι. τρῦφα μὲν ἐν ταῖς ἐσθῆσι καὶ τοῖς περὶ τὸ σῶ-
μα κόσμοις, καρτέρει δ' ὡς χρῆ τοὺς βασιλεύοντας ἐν
τοῖς ἄλλοις ἐπιτηδεύμασιν, ἵν' οἱ μὲν ὁρῶντες διὰ τὴν
ὄψιν ἀξιόν σε τῆς ἀρχῆς εἶναι νομίζωσιν, οἱ δὲ συνόντες διὰ
τὴν τῆς ψυχῆς ὁμίην τὴν αὐτὴν ἐκείνοις γνώμην ἔχωσιν.
ἐπισκόπει τοὺς λόγους αἰεὶ τοὺς σαυτοῦ καὶ τὰς πράξεις, 33
ἵν' ὡς ἐλαχίστοις ἁμαρτήμασι περιλίπτῃς. κράτιστον
μὲν γὰρ τῆς ἀκμῆς τῶν καιρῶν τυγχάνειν, ἐπειδὴ δὲ
δυσκαταμαθήτως ἔχουσιν, ἐλλείπειν αἵρου καὶ μὴ πλε-
ονάζειν· αἱ γὰρ μετριότητες μᾶλλον ἐν ταῖς ἐνδείαις
ἢ ταῖς ὑπερβολαῖς ἔνεισιν.

I.

Ἄστειος εἶναι πειρῶ καὶ σεμνός· τὸ μὲν γὰρ τῇ τυ- 34
ραννίδι πρόπει, τὸ δὲ πρὸς τὰς συνουσίας ἀριόττει.
χαλεπώτατον δὲ τοῦτο πάντων ἐστὶ τῶν προσταγμά-
των· εὐρήσεις γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τοὺς μὲν σεμννο-
μένους ψυχροὺς ὄντας, τοὺς δὲ βουλομένους ἀστείους
εἶναι ταπεινοὺς φαινομένους. δεῖ δὲ χρῆσθαι μὲν ἀμφο-

τέραις ταῖς ἰδέαις ταύταις, τὴν δὲ συμφορὰν τὴν
 35 ἑκατέρω προσοῦσαν διαφεύγειν. ὅ τι ἂν ἀκριβῶσαι βου-
 ληθῆς ὧν ἐπίστασθαι προσήκει τοὺς βασιλεῖς, ἐμπει-
 ρία μέτιθι καὶ φιλοσοφία· τὸ μὲν γὰρ φιλοσοφεῖν τὰς
 ὁδοὺς σοι δείξει, τὸ δ' ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων γυμνάζε-
 σθαι δύνασθαι σε χρῆσθαι τοῖς πράγμασι ποιήσει.

Θεώρει τὰ γιγνόμενα καὶ τὰ συμπύπτοντα καὶ τοῖς ἰδι-
 ώταις καὶ τοῖς τυράννοις· ἂν γὰρ τὰ παρεληλυθό-
 36 τα μνημονεύης, ἄμεινον περὶ τῶν μελλόντων βουλεύσει. δει-
 νὸν ἡγοῦ τῶν μὲν ἰδιωτῶν τινὰς ἐθέλειν ἀποθνήσκειν,
 ἵνα τελευτήσαντες ἐπαινεθῶσι, τοὺς δὲ βασιλέας μὴ τολμᾶν
 χρῆσθαι τοῖς ἐπιτηδεύμασι τούτοις, ἐξ ὧν ζῶντες εὐ-
 δοκιμήσουσι. βούλου τὰς εἰκόνας τῆς ἀρετῆς ὑπόμνη-
 μα μᾶλλον ἢ τοῦ σώματος καταλιπεῖν. μάλιστα μὲν
 πειρῶ τὴν ἀσφάλειαν καὶ σαντῶ καὶ τῇ πόλει δια-
 φυλάττειν· ἦν δ' ἀναγκασθῆς κινδυνεύειν, αἰροῦ τεθνά-
 37 ναι καλῶς μᾶλλον ἢ ζῆν αἰσχροῶς. ἐν πᾶσι τοῖς ἔρ-
 γοις μέμνησο τῆς βασιλείας, καὶ φρόντιζ' ὅπως μηδὲν
 ἀνάξιον τῆς τιμῆς ταύτης πράξεις.

ΙΑ'.

Μὴ περιίδης τὴν σαντοῦ φύσιν ἅπασαν ἅμα δια-
 λυθεῖσαν· ἀλλ' ἐπειδὴ θνητοῦ σώματος ἔτυχες, πειρῶ
 38 τῆς ψυχῆς ἀθάνατον μνήμην καταλιπεῖν. μελέτα περὶ
 καλῶν ἐπιτηδευμάτων λέγειν, ἵνα συνεθισθῆς ὁμοια
 τοῖς εἰρημένοις φρονεῖν. ἅττ' ἂν σοι λογιζομένῳ φαί-
 νηται βέλτιστα, ταῦτα τοῖς ἔργοις ἐπιτέλει. ὧν τὰς δό-
 ξας ζηλοῖς, μιμοῦ τὰς πράξεις. ἃ τοῖς αὐτοῦ παισὶν
 39 ἂν συμβουλεύσειας, τούτοις αὐτὸς ἐμμένειν ἀξίου. χρῶ
 τοῖς εἰρημένοις ἢ ζῆτει βελτίῳ τούτων. σοφοὺς νό-
 μιζε μὴ τοὺς ἀκριβῶς περὶ μικρῶν ἐρίζοντας, ἀλλὰ τοὺς

εὐ περὶ τῶν μεγάλων λέγοντας· μηδὲ τοὺς τοῖς μὲν
 ἄλλοις εὐδαιμονίαν ὑπισχνουμένους, αὐτοὺς δ' ἐν πολ-
 ταίς ἀπορίαις ὄντας, ἀλλὰ τοὺς μέτρια μὲν περὶ αὐ-
 τῶν λέγοντας, οὐμίλει δὲ καὶ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς
 ἀνθρώποις ὀνυαμένους, καὶ μὴ διαταραττομένους ἐν
 ταῖς του βίου μεταβολαῖς, ἀλλὰ καλῶς καὶ μετριῶς
 καὶ τὰς συμφορὰς καὶ τὰς εὐτυχίας φέρειν ἐπιστα-
 μένους.

Ἔπειτα ἔρχεται ὁ ἄριστος καὶ λέγει·

Καὶ μὴ θαυμάσης, εἰ πολλὰ τῶν λεγομένων ἐστίν, 40

καὶ σὺ γινώσκεις· οὐδὲ γὰρ ἐμὲ τοῦτο παρέλαθεν,
 ἀλλ' ἠπιστάμην, ὅτι τοσούτων ὄντων τὸ πλῆθος καὶ

τῶν ἄλλων καὶ τῶν ἀγορεύων ὅτι μὲν τι τούτων εἰρή-
 κασιν, οἱ δ' ἀκαχοασιν, οἱ δ' ἑτερους ποιεῦντας ἐορά-
 κασιν, οἱ δ' αὐτοὶ ταγγανούσιν ἐπιτηδεύοντες. ἀλλὰ γὰρ 41

οὐκ ἐν τοῖς λόγοις γοη ταυτοῖς τῶν ἐπιτηδευμάτων
 ἀλλ' ἠγείσθαι, τούτων χαλεπώτατον, ὅς ἂν τῶν διεσπαρ-
 μένων ἐν ταῖς τῶν ἄλλων διανοταῖς ἀποδοῖαι πλείστα

ἀποδοῖαι πλείστα, ὅτι τὰ συμβουλεύοντα καὶ τῶν
 ποιημάτων καὶ τῶν συγγραμμάτων χρησιμώτατα μὲν
 ἀπάντες νομίζουσιν, οὐ μὴν ἥοιστα ἡ αὐτῶν ἀκούου-
 σιν, ἀλλὰ πελονασιν ὅσοι πρὸς τοὺς νοουθετοῦντας·

καὶ γὰρ ἐκείνους, ἐπαινοῦσι μὲν, πλησιάζειν δὲ βούλον-
 ται τοῖς συνεταμαρτάνουσιν, ἀλλ' οὐ τοῖς ἀποφρατεύουσιν.
 σημεῖον δ' ἂν τις ποιήσασθαι τὴν Παιδοῦ καὶ Θεό- 43

κλίδος καὶ Φωκυλίδου ποιησῶν καὶ γὰρ τούτους φασὶ
 μὲν αἰσίουσιν γεγενῆσθαι συμβούλους τῶ βίῳ τῶ τῶν
 ἀνθρώπων, ταῦτα δὲ λέγοντες ἀποδοῦναι συνδιατρι-
 βήσασθαι τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ νίστην γὰρ τῶν βίων

ἀποδοῖαι πλείστα, ὅτι τὰ συμβουλεύοντα καὶ τῶν
 ποιημάτων καὶ τῶν συγγραμμάτων χρησιμώτατα μὲν
 ἀπάντες νομίζουσιν, οὐ μὴν ἥοιστα ἡ αὐτῶν ἀκούου-
 σιν, ἀλλὰ πελονασιν ὅσοι πρὸς τοὺς νοουθετοῦντας·

καὶ γὰρ ἐκείνους, ἐπαινοῦσι μὲν, πλησιάζειν δὲ βούλον-
 ται τοῖς συνεταμαρτάνουσιν, ἀλλ' οὐ τοῖς ἀποφρατεύουσιν.
 σημεῖον δ' ἂν τις ποιήσασθαι τὴν Παιδοῦ καὶ Θεό- 43

κλίδος καὶ Φωκυλίδου ποιησῶν καὶ γὰρ τούτους φασὶ
 μὲν αἰσίουσιν γεγενῆσθαι συμβούλους τῶ βίῳ τῶ τῶν
 ἀνθρώπων, ταῦτα δὲ λέγοντες ἀποδοῦναι συνδιατρι-
 βήσασθαι τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ νίστην γὰρ τῶν βίων

ἀποδοῖαι πλείστα, ὅτι τὰ συμβουλεύοντα καὶ τῶν
 ποιημάτων καὶ τῶν συγγραμμάτων χρησιμώτατα μὲν
 ἀπάντες νομίζουσιν, οὐ μὴν ἥοιστα ἡ αὐτῶν ἀκούου-
 σιν, ἀλλὰ πελονασιν ὅσοι πρὸς τοὺς νοουθετοῦντας·

καὶ γὰρ ἐκείνους, ἐπαινοῦσι μὲν, πλησιάζειν δὲ βούλον-
 ται τοῖς συνεταμαρτάνουσιν, ἀλλ' οὐ τοῖς ἀποφρατεύουσιν.
 σημεῖον δ' ἂν τις ποιήσασθαι τὴν Παιδοῦ καὶ Θεό- 43

κλίδος καὶ Φωκυλίδου ποιησῶν καὶ γὰρ τούτους φασὶ
 μὲν αἰσίουσιν γεγενῆσθαι συμβούλους τῶ βίῳ τῶ τῶν
 ἀνθρώπων, ταῦτα δὲ λέγοντες ἀποδοῦναι συνδιατρι-
 βήσασθαι τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ νίστην γὰρ τῶν βίων

ἀποδοῖαι πλείστα, ὅτι τὰ συμβουλεύοντα καὶ τῶν
 ποιημάτων καὶ τῶν συγγραμμάτων χρησιμώτατα μὲν
 ἀπάντες νομίζουσιν, οὐ μὴν ἥοιστα ἡ αὐτῶν ἀκούου-
 σιν, ἀλλὰ πελονασιν ὅσοι πρὸς τοὺς νοουθετοῦντας·

καὶ γὰρ ἐκείνους, ἐπαινοῦσι μὲν, πλησιάζειν δὲ βούλον-
 ται τοῖς συνεταμαρτάνουσιν, ἀλλ' οὐ τοῖς ἀποφρατεύουσιν.
 σημεῖον δ' ἂν τις ποιήσασθαι τὴν Παιδοῦ καὶ Θεό- 43

κλίδος καὶ Φωκυλίδου ποιησῶν καὶ γὰρ τούτους φασὶ
 μὲν αἰσίουσιν γεγενῆσθαι συμβούλους τῶ βίῳ τῶ τῶν
 ἀνθρώπων, ταῦτα δὲ λέγοντες ἀποδοῦναι συνδιατρι-
 βήσασθαι τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ νίστην γὰρ τῶν βίων

βειν ταῖς ἀλλήλων ἀνοίαις μᾶλλον ἢ ταῖς ἐκείνων ὑ-
44 ποθήκαις. ἔτι δ' εἰ τις ἐκλέξειε τῶν προεχόντων ποιη-
τῶν τὰς καλουμένας γνώμας, ἔφ' αἷς ἐκεῖνοι μάλιστα
ἔσπούδασαν, ὁμοίως ἂν καὶ πρὸς ταύτας διατεθειέν
ἦδιον γὰρ ἂν κωμωδίας τῆς φανλοτάτης ἢ τῶν οὕτω τε-
χνικῶς πεποιημένων ἀκούσειαν.

Π'.

45 Καὶ τί δεῖ καθ' ἓν ἕκαστον λέγοντα διατρέβειν; θ-
λωσ γὰρ εἰ θέλομεν σκοπεῖν τὰς φύσεις τὰς τῶν ἀνθρώ-
πων, εὐρήσομεν τοὺς πολλοὺς αὐτῶν οὔτε τῶν σιτίων χαι-
ροντας τοῖς ὑγιεινοτάτοις οὔτε τῶν ἐπιτηδευμάτων τοῖς
καλλίστοις οὔτε τῶν πραγμάτων τοῖς βελτίστοις οὔτε τῶν
θρεμμάτων τοῖς ὠφελιμοτάτοις, ἀλλὰ παντάπασιν ἐναντίας
τῷ συμφέροντι τὰς ἡδονὰς ἔχοντας, καὶ δοκοῦντας καρτερι-
46 τας· ὥστε πῶς ἂν τις τοῖς τοιούτοις ἢ παραινῶν ἢ διδά-
σκων ἢ χρησίμων τι λέγων ἀρέσειεν; οἳ πρὸς τοῖς εἰρημέ-
νοις φθονοῦσι μὲν τοῖς εὖ φρονοῦσιν, ἀπλοῦς δ' ἡγοῦν-
ται τοὺς νοῦν οὐκ ἔχοντας, οὕτω δὲ τὰς ἀληθείας τῶν
πραγμάτων φεύγουσιν, ὥστ' οὐδὲ τὰ σφέτερ' αὐτῶν ἴ-
σασιν, ἀλλὰ λυτοῦνται μὲν περὶ τῶν ἰδίων λογιζόμενοι,
χαίρουσι δὲ περὶ τῶν ἀλλοτρίων διαλεγόμενοι, βούλονται
δ' ἂν τῷ σώματι κακοπαθῆσαι μᾶλλον ἢ τῇ ψυχῇ πο-
47 νῆσαι καὶ σκέψασθαι περὶ τινος τῶν ἀναγκαίων. εὖροι δ'
ἂν τις αὐτοὺς ἐν μὲν ταῖς πρὸς ἀλλήλους συνουσίαις ἢ
λοιδοροῦντας ἢ λοιδορουμένους. ἐν δὲ ταῖς ἐρημίαις οὐ
βουλευομένους ἀλλ' εὐχομένους. λέγω δ' οὐ καθ' ἀπάν-
48 των ἀλλὰ κατὰ τῶν ἐνόχων τοῖς εἰρημένοις ὄντων. ἐκεῖ-
νο δ' οὖν φανερόν, ὅτι δεῖ τοὺς βουλομένους ἢ ποιεῖν ἢ
γράφειν τι κεχαρισμένον τοῖς πολλοῖς μὴ τοὺς ὠφελιμοτά-
τους τῶν λόγων ζητεῖν ἀλλὰ τοὺς μυθωδεστάτους ἀκού-

οντες μὲν γὰρ τῶν τοιούτων χαίρουσι, θεωροῦντες δὲ τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς ἀμίλλας ψυχαγωγοῦνται· διὸ καὶ τὴν Ὀμήρου ποίησιν καὶ τοὺς πρώτους εὐρόντας τραγῳδίαν ἄξιον θαυμάζειν, ὅτι κατιδόντες τὴν φύσιν τὴν τῶν ἀνθρώπων ἀμφοτέραις ταῖς ἰδέαις ταύταις κατεχρήσαντο πρὸς τὴν ποίησιν. ὁ μὲν γὰρ τοὺς ἀγῶνας καὶ τοὺς πολέμους τοὺς τῶν ἡμιθέων ἐμυθολόγησεν, οἱ δὲ τοὺς μύθους εἰς ἀγῶνας καὶ πράξεις κατέστησαν, ὥστε μὴ μόνον ἀκουστούς ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ θεατοὺς γενέσθαι. τοιούτων οὖν παραδειγμάτων ὑπαρχόντων δέδεικται τοῖς ἐπιθυμοῦσι τοὺς ἀκροαμένους ψυχαγωγεῖν, ὅτι τοῦ μὲν νουθετεῖν καὶ συμβουλεύειν ἀφεκτέον, τὰ δὲ τοιαῦτα λεκτέον, οἷς ὁρῶσι τοὺς ὄχλους μάλιστα χαίροντας.

ΙΑ.

Ταῦτα δὲ διήλθον ἡγούμενος σὲ δεῖν, τὸν οὐχ ἓνα τῶν πολλῶν ἀλλὰ πολλῶν ὄντα τύραννον, μὴ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν τοῖς ἄλλοις, μηδὲ τὰ σπουδαῖα τῶν πραγμάτων μηδὲ τοὺς εὖ φρονοῦντας τῶν ἀνθρώπων ταῖς ἠδοναῖς κρίνειν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν χρησίμων αὐτοὺς δοκιμάζειν, ἄλλως τ' ἐπειδὴ περὶ μὲν τῶν γυμνασίων τῶν τῆς ψυχῆς ἀμφισβητοῦσιν οἱ περὶ τὴν φιλοσοφίαν ὄντες, καὶ φασιν οἱ μὲν διὰ τῶν ἐριστικῶν λόγων, οἱ δὲ διὰ τῶν πολιτικῶν, οἱ δὲ δι' ἄλλων τινῶν φρονημωτέρους ἔσεσθαι τοὺς αὐτοῖς πλησιάζοντας, ἐκεῖνο δὲ πάντες ὁμολογοῦσιν, ὅτι δεῖ τὸν καλῶς πεπαιδευμένον ἐξ ἐκάστου τούτων φαίνεσθαι βουλευέσθαι δυνάμενον. χρὴ τοίνυν ἀφέμενον τῶν ἀμφισβητουμένων ἐπὶ τοῦ συνομολογουμένου λαμβάνειν αὐτῶν τὸν ἔλεγχον, καὶ μάλιστα μὲν ἐπὶ τῶν καιρῶν θεωρεῖν συμβουλεύοντας, εἰ δὲ μή, καθ' ὅλων τῶν πραγμάτων.

των λέγοντας. καὶ τοὺς μὲν μηδὲν γινώσκοντας τῶν δε-
όντων ἀποδοκίμαζε· δῆλον γὰρ ὡς ὁ μηδὲν ὄν αὐτὸς
53 χρήσιμος οὐδ' ἂν ἄλλον φρόνιμον ποιήσει· τοὺς δὲ νοῦν
ἔχοντας καὶ δυναμένους ὄρα·ν πλέον τι τῶν ἄλλων περὶ
πολλοῦ ποιοῦ καὶ θεράπευε, γινώσκων, ὅτι σύμβουλος
ἀγαθὸς χρησιμώτατον καὶ τυραννικώτατον ἀπάντων
τῶν κτημάτων ἐστίν. ἡγοῦ δὲ τούτους μεγίστην σοι
ποιεῖν τὴν βασιλείαν, οὔτινες ἂν τὴν διάνοιαν τὴν σὴν
πλεῖστ' ὠφελῆσαι δυνηθῶσιν.

ΙΕ.

54 Ἐγὼ μὲν οὖν ἅ τε γινώσκω παρήνεκα καὶ τιμῶ σε
τούτοις οἷς τυγχάνω δυνάμενος· βούλου δὲ καὶ τοὺς ἄλ-
λους, ὅπερ εἶπον ἀρχόμενος, μὴ τὰς εἰθισμένας ἄγειν σοι
δωρεάς, ἃς ὑμεῖς πολὺ πλείονος ἀγοράζετε παρὰ τῶν
διδόντων ἢ παρὰ τῶν πωλούντων, ἀλλὰ τοιαύτας, αἷς
κἂν σφόδρα χρῆ καὶ μηδεμίαν ἡμέραν διαλείψῃς οὐ κατα-
τρίψεις, ἀλλὰ μείζονος καὶ πλείονος ἀξίας ποιήσεις.

II.

ΕΥΑΓΟΡΑΣ

A.

Ὅρων, ὃ Νικόκλεις, τιμῶντά σε τὸν τάφρον τοῦ πατρὸς οὐ μόνον τῷ πλήθει καὶ τῷ κάλλει τῶν ἐπιφρομένων ἀλλὰ καὶ χοροῖς καὶ μουσικῇ καὶ γυμνακοῖς ἀγῶσιν, ἔτι δὲ πρὸς τούτοις ἵππων τε καὶ τριήρων ἀμίλλαις, καὶ λείποντ' οὐδεμίαν τῶν τοιούτων, ὑπερβολήν, ἠγησάμην Εὐαγόραν, εἴ τις ἐστὶν αἰσθησις 2 τοῖς τετελευτηκόσι περὶ τῶν ἐνθάδε γιγνομένων, εὐμενῶς μὲν ἀποδέχεσθαι καὶ ταῦτα, καὶ χαίρειν ὄρωντα τὴν τε περὶ αὐτὸν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν σὴν μεγαλοπρέπειαν, πολὺ δ' ἂν ἔτι πλείω χάριν ἔχειν ἢ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, εἴ τις δυνηθεῖη περὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτοῦ καὶ τῶν κινδύνων ἀξίως διελθεῖν τῶν ἐκείνῳ πεπραγμένων εὐρήσομεν γὰρ τοὺς φιλοτίμους καὶ μεγαλοψύχους τῶν ἀνδρῶν οὐ μόνον ἀντὶ τῶν τοιούτων ἐπαινεῖσθαι βουλομένους, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀποθνήσκειν 3 εὐκλεῶς αἰρουμένους, καὶ μᾶλλον περὶ τῆς δόξης ἢ τοῦ βίου σπουδάζοντας, καὶ πάντα ποιῶντας, ὅπως ἀθάνατον τὴν περὶ αὐτῶν μνήμην καταλείψουσιν. αἱ μὲν οὖν δαπάναι τῶν μὲν τοιούτων οὐδὲν ἐξεργάζονται, τοῦ δὲ πλούτου σημεῖόν εἰσιν· οἱ δὲ περὶ τὴν μουσικὴν καὶ τὰς ἄλλας ἀγωνίας ὄντες, οἱ μὲν τὰς δυνάμεις τὰς αὐτῶν, οἱ δὲ τὰς τέχνας ἐπιδειξάμενοι, 4

σφᾶς αὐτοὺς ἐντιμότερους κατέστησαν· ὁ δὲ λόγος εἴ
καλῶς διέλθοι τὰς ἐκείνου πράξεις, ἀείμνηστον ἂν τὴν
ἀρετὴν τὴν Εὐαγόρου παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ποι-
ήσειεν.

B.

- 5 Ἐχρῆν μὲν οὖν καὶ τοὺς ἄλλους ἐπαινεῖν τοὺς
ἐφ' αὐτῶν ἄνδρας ἀγαθοὺς γεγενημένους, ἵν' οἱ τε δυ-
νάμενοι τὰ τῶν ἄλλων ἔργα κοσμεῖν ἐν εἰδόσι ποιού-
μενοι τοὺς λόγους ταῖς ἀληθείαις ἐχρῶντο περὶ αὐτῶν,
οἱ τε νεώτεροι φιλοτιμότερως διέκειντο πρὸς τὴν ἄ-
ρετὴν, εἰδότες, ὅτι τούτων εὐλογήσονται μᾶλλον, ὣν ἂν
6 ἀμείνους σφᾶς αὐτοὺς παράσχωσι. νῦν δὲ τίς οὐκ ἂν
ἀθυμήσειεν, ὅταν ὁρᾷ τοὺς μὲν περὶ τὰ Τρωικὰ καὶ
τοὺς ἐπέκεινα γενομένους ὕμνουμένους καὶ τραγωδου-
μένους, αὐτὸν δὲ προειδῆ, μηδ' ἂν ὑπερβάλλῃ τὰς ἐ-
κείνων ἀρετάς, μηδέποτε τοιούτων ἐπαίνων ἀξιωθη-
σόμενον; τούτων δ' αἴτιος ὁ φθόνος, ᾧ τοῦτο μόνον
ἀγαθὸν πρόσσεστιν, ὅτι μέγιστον κακὸν τοῖς ἔχουσιν ἐ-
στιν· οὕτω γὰρ τινες δυσκόλως πεφύκασιν, ὥσθ' ἠδίων
ἂν εὐλογουμένων ἀκούοιεν, οὓς οὐκ ἴσασι εἰ γεγονά-
σι, ἢ τούτων, ὑφ' ὧν εὖ πεπονθότες αὐτοὶ τυγχά-
7 νουσιν. οὐ μὴν δουλευτέον τοὺς νοῦν ἔχοντας τοῖς
οὕτω κακῶς φρονοῦσιν, ἀλλὰ τῶν μὲν τοιούτων ἀμε-
λητέον, τοὺς δ' ἄλλους ἐθιστέον ἀκούειν, περὶ ὧν
καὶ λέγειν δίκαιόν ἐστιν, ἄλλως τ' ἐπειδὴ καὶ τὰς ἐ-
πιδόσεις ἴσμεν γιγνομένας καὶ τῶν τεχνῶν καὶ τῶν
ἄλλων ἀπάντων οὐ διὰ τοὺς ἐμμένοντας τοῖς καθε-
στῶσι, ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐπανορθοῦντας καὶ τολμῶν-
τας αἰεὶ τι κινεῖν τῶν μὴ καλῶς ἐχόντων.

Γ.

- 8 Οἶδα μὲν οὖν, ὅτι χαλεπὸν ἐστιν, ὃ μέλλω ποιεῖν

ἄνδρὸς ἀρετὴν διὰ λόγων ἐγκωμιάζειν. σημεῖον δὲ μέγιστον· περὶ μὲν γὰρ ἄλλων πολλῶν καὶ παντοδαπῶν λέγειν τολμῶσιν οἱ περὶ τὴν φιλοσοφίαν ὄντες, περὶ δὲ τῶν τοιούτων οὐδεὶς πώποτ' αὐτῶν συγγράφειν ἐπεχείρησε. καὶ πολλὴν αὐτοῖς ἔχω συγγνώμην. τοῖς μὲν γὰρ 9
ποιηταῖς πολλοὶ δέδονται κόσμοι· καὶ γὰρ πλησιάζοντας τοὺς θεοὺς τοῖς ἀνθρώποις οἷον τ' αὐτοῖς ποιῆσαι καὶ διαλεγομένους καὶ συναγωνιζομένους οἷς ἂν βουληθῶσι, καὶ περὶ τούτων δηλῶσαι μὴ μόνον τοῖς τεταγμένοις ὀνόμασιν, ἀλλὰ τὰ μὲν ξένοις, τὰ δὲ καινοῖς, τὰ δὲ μεταφοραῖς, καὶ μηδὲν παραλιπεῖν, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς εἶδεσι διαποικίλαι τὴν ποίησιν· τοῖς δὲ περὶ τοὺς λόγους οὐδὲν 10
ἔξεστι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἀποτόμως καὶ τῶν ὀνομάτων τοῖς πολιτικοῖς μόνον καὶ τῶν ἐνθυμημάτων τοῖς περὶ αὐτὰς τὰς πράξεις ἀναγκαῖόν ἐστι χρῆσθαι. πρὸς δὲ τούτοις οἱ μὲν μετὰ μέτρων καὶ ῥυθμῶν ἅπαντα ποιοῦσιν, οἱ δ' οὐδενὸς τούτων κοινωνοῦσιν· ἃ τοσαύτην ἔχει χάριν, ὅστ' ἂν καὶ τῇ λέξει καὶ τοῖς ἐνθυμήμασιν ἔχη κακῶς, ὅμως αὐταῖς ταῖς εὐρυθμίαις καὶ ταῖς συμμετρίας ψυχαγωγῶσι τοὺς ἀκούοντας. γνοίη δ' ἂν τις ἐκεῖθεν 11
τὴν δύναμιν αὐτῶν· ἦν γὰρ τις τῶν ποιημάτων τῶν εὐδοκιμούντων τὰ μὲν ὀνόματα καὶ τὰς διανοίας καταλίπη, τὸ δὲ μέτρον διαλύσῃ, φανήσεται πολὺ καταδεέστερα τῆς δόξης ἧς νῦν ἔχομεν περὶ αὐτῶν. ὅμως δὲ καίπερ τοσοῦτον πλεονεκτούσης τῆς ποιήσεως, οὐκ ὀκνητέον ἀλλ' ἀποπειρατέον τῶν λόγων ἐστίν, εἰ καὶ τοῦτο δυνησονται, τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας εὐλογεῖν μηδὲν χειρὸν τῶν ἐν ταῖς φηδῶν καὶ τοῖς μέτροις ἐγκωμιαζόντων.

Δ'.

Πρῶτον μὲν οὖν περὶ τῆς φύσεως τῆς Εὐαγόρου 12

καὶ τινῶν ἦν ἀπόγονος, εἰ καὶ πολλοὶ προεπίστανται, δο-
κεῖ μοι πρέπειν καμὲ τῶν ἄλλων ἔνεκα διελθεῖν περὶ
αὐτῶν, ἵνα πάντες εἰδῶσιν, ὅτι καλλίστων αὐτῶ καὶ με-
γίστων παραδειγμάτων καταλειφθέντων οὐδὲν καταδεέ-
13 στερον αὐτὸν ἐκείνων παρέσχεν. ὁμολογεῖται μὲν γάρ-
τους ἀπὸ Διὸς εὐγενεστάτους τῶν ἡμιθέων εἶναι, τού-
των δ' αὐτῶν οὐκ ἔστιν ὅστις οὐκ ἂν Αἰακίδας προκρί-
νειεν· ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἄλλοις γένεσιν εὐρήσομεν τοὺς
μὲν ὑπερβάλλοντας, τοὺς δὲ καταδεεστέρους ὄντας, οὗ-
τοι δ' ἅπαντες ὀνομαστότατοι τῶν καθ' αὐτοὺς γεγόνα-
σι.

Ε΄

14 Τοῦτο μὲν γὰρ Αἰακὸς ὁ Διὸς μὲν ἔκγονος, τοῦ δὲ
γένους τοῦ Τευκρινῶν πρόγονος, τοσοῦτον διήνεγκεν
ὥστε γενομένων αὐχμῶν ἐν τοῖς Ἑλλήσι καὶ πολλῶν
ἀνθρώπων διαφθαρέντων, ἐπειδὴ τὸ μέγεθος τῆς συμ-
φορᾶς ὑπερέβαλλεν, ἦλθον οἱ προεστώτες τῶν πόλεων ἰ-
κετεύοντες αὐτόν, νομίζοντες διὰ τῆς συγγενείας καὶ τῆς
εὐσεβείας τῆς ἐκείνου τάχιστ' ἂν εὐρέσθαι παρὰ τῶν θε-
15 ῶν τῶν παρόντων κακῶν ἀπαλλαγὴν. σωθέντες δὲ καὶ τυ-
χόντες ὧν ἐδεήθησαν, ἱερὸν ἐν Αἰγίῃ κατεστήσαντο κοι-
νὸν τῶν Ἑλλήνων, οὐπερ ἐκεῖνος ἐποίησατο τὴν εὐχὴν·
καὶ κατ' ἐκείνόν τε τὸν χρόνον, ἕως ἦν μετ' ἀνθρώπων,
μετὰ καλλίστης ὧν δόξης διετέλεσεν· ἐπειδὴ τε μετῴλα-
ξε τὸν βίον, λέγεται παρὰ Πλούτωνι καὶ Κόρη μεγά-
στας τιμὰς ἔχων προεδρεύειν ἐκείνοις.

ΣΤ΄

16 Τούτου δὲ παῖδες ἦσαν Τελαμὼν καὶ Πηλεὺς,
ᾧ ὁ μὲν ἕτερος μετ' Ἡρακλέους ἐπὶ Λαομέδοντα στρα-
τευσάμενος ἀριστείων ἠξιώθη, Πηλεὺς δ' ἐν τε τῇ μάχῃ

τῇ πρὸς Κενταύρους ἀριστεύσας καὶ κατὰ πολλοὺς ἄλλοιους κινδύνους εὐδοκιμήσας Θέτιδι τῇ Νηρέως, θνητὸς ὢν ἀθανάτῃ συνώκησε καὶ μόνου τούτου φασὶ τῶν προγεγενημένων ὑπὸ θεῶν ἐν τοῖς γάμοις ὑμέναιον ἄσθῆναι.

Z.

Τούτοιν δ' ἑκατέρου, Τελαμῶνος μὲν Αἴας καὶ Τεῦ- 17
κρος ἐγενέσθην, Πηλέως δ' Ἀχιλλεύς, οἳ μέγιστον καὶ
σαφέστατον ἔλεγχον ἔδοσαν τῆς αὐτῶν ἀρετῆς· οὐ γὰρ
ἐν ταῖς αὐτῶν πόλεσι μόνον ἐπρώτευσαν, οὐδ' ἐν τοῖς
τόποις, ἐν οἷς κατόκουν, ἀλλὰ στρατείας τοῖς Ἕλλησιν
ἐπὶ τοὺς βαρβάρους γενομένης, καὶ πολλῶν μὲν ἑκατέ-
ρων ἀθροισθέντων, οὐδενὸς δὲ τῶν ὀνομαστῶν ἀπολει- 18
φθέντος, ἐν τούτοις τοῖς κινδύνοις Ἀχιλλεύς μὲν ἀπάν-
των διήνεγκεν, Αἴας δὲ μετ' ἐκείνῳ ἠρίστευσε, Τεῦκρος
δὲ τῆς τε τούτων συγγενείας ἄξιος καὶ τῶν ἄλλων οὐδε-
νὸς χείρων γενόμενος, ἐπειδὴ Τροίαν συνεξείλεν, ἀφικό-
μενος εἰς Κύπρον Σαλαμῖνά τε κατόκισεν, ὁμώνυμον
ποιήσας τῆς πρότερον αὐτῷ πατρίδος οὔσης, καὶ τὸ γέ-
νος τὸ νῦν βασιλεῦον κατέλιπε.

H.

Τὰ μὲν οὖν ἐξ ἀρχῆς Εὐαγόρα παρὰ τῶν προγόνων 19
ὑπάρξαντα τηλικαῦτα τὸ μέγεθος ἐστὶ. τοῦτον δὲ τὸν
τρόπον τῆς πόλεως κατοικισθείσης κατὰ μὲν ἀρχὰς οἱ
γεγονότες ἀπὸ Τεύκρου τὴν βασιλείαν εἶχον, χρόνῳ δ'
ἕστερον ἀφικόμενος ἐκ Φοινίκης ἀνὴρ φυγὰς καὶ πιστευ-
θεὶς ὑπὸ τοῦ τότε βασιλεύοντος καὶ μεγάλας δυναστείας 20
λαβὼν οὐ χάριν ἔσχε τούτων, ἀλλὰ κακὸς μὲν γενόμενος
περὶ τὸν ὑποδεξάμενον, δεινὸς δὲ πρὸς τὸ πλεονεκτῆσαι τὸν
μὲν εὐεργέτην ἐξέβαλεν, αὐτὸς δὲ τὴν βασιλείαν κατέσχευε.

ἀπιστῶν δὲ τοῖς πεπραγμένοις καὶ βουλόμενος ἀσφαλῶς κατασκευάσασθαι τὰ περὶ αὐτὸν τὴν τε πόλιν ἐξεβαρβάρωσε καὶ τὴν νῆσον ὅλην βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ κατεδούλωσεν.

Θ.

- 21 Οὕτω δὲ τῶν πραγμάτων καθεστότων καὶ τῶν ἐκγόνων τῶν ἐκείνου τὴν ἀρχὴν ἐχόντων Εὐαγόρας γίγνεται περὶ οὗ τὰς μὲν φήμας καὶ τὰς μαντείας καὶ τὰς ὄψεις τὰς ἐν τοῖς ὑπνοῖς γενομένας, ἐξ ὧν μειζόνως ἂν φανεῖη γεγονὼς ἢ κατ' ἀνθρώπον, αἰροῦμαι παραλιπεῖν, οὐκ ἀπιστῶν τοῖς λεγομένοις, ἀλλ' ἵνα πᾶσι ποιήσω φανερόν, ὅτι τοσοῦτου δέω πλασάμενος εἰπεῖν τι περὶ τῶν ἐκείνῳ πεπραγμένων, ὥστε καὶ τῶν ὑπαρχόντων ἀφίημι τὰ τοιαῦτα, περὶ ὧν ὀλίγοι τινὲς ἐπίστανται καὶ μὴ πάντες οἱ πολῖται συνίσασιν. ἄρξομαι δ' ἐκ τῶν ὁμολογουμένων λέγειν περὶ αὐτοῦ.

Ι.

- 22 Παῖς μὲν γὰρ ὧν ἔσχε κάλλος καὶ ῥώμην καὶ σωφροσύνην, ἅπερ τῶν ἀγαθῶν πρεπωδέστατα τοῖς τηλικούτοις ἐστί. καὶ τούτων μάρτυρας ἂν τις ποιήσαιο, τῆς μὲν σωφροσύνης τοὺς συμπαιδευθέντας τῶν πολιτῶν, τοῦ δὲ κάλλους ἅπαντας τοὺς ἰδόντας, τῆς δὲ ῥώμης τοὺς θεασαμένους τοὺς ἀγῶνας, ἐν οἷς ἐκεῖνος τῶν ἠλικιωτῶν
- 23 ἐκρατίστευσεν. ἀνδρὶ δὲ γενομένῳ ταυτὰ τε πάντα συνηξήθη καὶ πρὸς τούτοις ἀνδρεία προσεγένετο καὶ σοφία καὶ δικαιοσύνη, καὶ ταῦτ' οὐ μέσως οὐδ' ὥσπερ ἑτέροις τισίν, ἀλλ' ἕκαστον αὐτῶν εἰς ὑπερβολὴν τοσοῦτον
- 24 γὰρ καὶ ταῖς τοῦ σώματος καὶ ταῖς τῆς ψυχῆς ἀρεταῖς διήνεγκεν, ὥσθ' ὅποτε μὲν αὐτὸν ὀρῶν οἱ τότε βασιλεύον-

τες, ἐκπλήττεσθαι καὶ φοβεῖσθαι περὶ τῆς ἀρχῆς, ἡγου-
μένους οὐχ οἷόν τ' εἶναι τὸν τοιοῦτον τὴν φύσιν ἐν ιδι-
ώτου μέρει διαγαγεῖν, ὅποτε δ' εἰς τοὺς τρόπους ἀπο-
βλέψαι, οὕτω σφοδρῶς πιστεύειν, ὥστ' εἰ καὶ τις ἄλλος
τολμῶν περὶ αὐτοὺς ἐξαμαρτάνειν, νομίζειν Εὐαγόραν
αὐτοῖς ἔσσεσθαι βοηθόν.

ΙΑ.

Καὶ τοσοῦτον τῆς δόξης παραλλαττούσης οὐδετέρου 25
πούτων ἐφεύσθησαν οὔτε γὰρ ιδιότης ὧν διετέλεσεν οὔτε
περὶ ἐκείνους ἐξήμαρτεν, ἀλλὰ τοσαύτην ὁ δαίμων ἔσχεν
αὐτοῦ πρόνοιαν, ὅπως καλῶς λήψεται τὴν βασιλείαν, ὥστ'
ἄσα μὲν ἀναγκαῖον ἦν παρασκευασθῆναι δι' ἀσεβείας,
παῦτα μὲν ἕτερος ἔπραξεν, ἐξ ὧν δ' οἷόν τ' ἦν ὁσίως καὶ 26
δικαίως λαβεῖν τὴν ἀρχήν, Εὐαγόρα, διεφύλαξεν. εἰς
γὰρ τῶν δυναστευόντων ἐπιβουλεύσας τὸν τε τύραννον
ἀπέκτεινε καὶ συλλαβεῖν Εὐαγόραν ἐπεχείρησεν, ἡγού-
μενος οὐ δυνήσεσθαι κατασχεῖν τὴν ἀρχήν, εἰ μὴ κάκεινον
ἐκποδῶν ποιήσαιτο. διαφυγὼν δὲ τὸν κίνδυνον καὶ σω- 27
θεὶς εἰς Σόλους τῆς Κιλικίας οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔσχε
ποῖς ταῖς τοιαύταις συμφοραῖς περιπίπτουσιν. οἱ μὲν γὰρ
ἄλλοι, κὰν ἐκ τυραννίδος ἐκπέσωσι διὰ τὰς παρούσας τύχας
παλεινοτέρας τὰς ψυχὰς ἔχουσιν· ἐκεῖνος δ' εἰς τοσοῦτον
μεγαλοφροσύνης ἤλθεν, ὥστε τὸν ἄλλον χρόνον ιδιότης
ὧν, ἐπειδὴ φεύγειν ἠναγκάσθη, τυραννεῖν φήθη δεῖν. καὶ 28
ποῦς μὲν πλάνους τοὺς φυγαδικούς καὶ τὸ δι' ἐτέρων ζη-
πεῖν τὴν κάθοδον καὶ θεραπεύειν τοὺς αὐτοῦ χεῖρους ὑ-
περεῖδε, λαβὼν δὲ ταύτην ἀφορμὴν, ἦν περὶ χρῆ τὸς εὐ-
σεβεῖν βουλομένους, ἀμύνεσθαι καὶ μὴ προτέρους ὑπάρ-
χειν, καὶ προελόμενος ἢ κατορθώσας τυραννεῖν ἢ διαμαρ-
τῶν ἀποθανεῖν, παρακαλέσας ἀνθρώπους, ὡς οἱ τοὺς

29 πλείστους λέγοντες, περὶ πεντήκοντα, μετὰ τούτων παρεσκευάζετο ποιεῖσθαι τὴν κἀδόδον. ὅθεν καὶ μάλιστα ἄν τις καὶ τὴν φύσιν τὴν ἐκείνου καὶ τὴν δόξαν, ἣν εἶχε παρὰ τοῖς ἄλλοις θεωρήσειεν· μέλλοντος γὰρ πλεῖν μετὰ τοσοούτων ἐπὶ τηλικαύτην προᾶξιν τὸ μέγεθος καὶ πάντων τῶν δεινῶν πλησίον ὄντων οὔτ' ἐκείνος ἠθύμησεν οὔτε τῶν παρακληθέντων οὔδεις ἀποστήναι τῶν κινδύνων ἠξίωσεν, ἀλλ' οἱ μὲν ὥσπερ θεῶ συνακολουθοῦντες ἅπαντες ἐνέμειναν τοῖς ὁμιολογημένοις, ὁ δ' ὥσπερ ἢ στρατόπεδον ἔχων κρεῖττον τῶν ἀντιπάλων ἢ προειδῶς τὸ συμβησόμενον οὔτω διέκειτο τὴν γνώμην.

IB.

30 Δῆλον δ' ἐκ τῶν ἔργων ἀποβάς γὰρ εἰς τὴν νῆσον οὐχ ἠγήσατο δεῖν χωρίον ἐχυρὸν καταλαβὼν τὸ σῶμ' ἐν ἀσφαλείᾳ καταστήσας περιδεῖν, εἴ τινες αὐτῷ τῶν πολιτῶν βοηθήσουσιν· ἀλλ' εὐθύς, ὥσπερ εἶχε, ταύτης τῆς νυκτὸς διελὼν τοῦ τείχους πυλῖδα καὶ ταύτῃ τοὺς μεθ' αὐτοῦ διαγαγὼν προσέβαλλε πρὸς τὸ βασίλειον.

31 καὶ τοὺς μὲν θορούβους τοὺς ἐν τοῖς τοιοῦτοις καιροῖς γιγνομένους καὶ τοὺς φόβους τοὺς τῶν ἄλλων καὶ τὰς παρακελεύσεις τὰς ἐκείνου τί δεῖ λέγοντα διατρέβειν ; γενομένων δ' αὐτῷ τῶν μὲν περὶ τὸν τύραννον ἀνταγωνιστῶν, τῶν δ' ἄλλων πολιτῶν θεατῶν, δεδιότες

32 γὰρ τοῦ μὲν τὴν ἀρχὴν, τοῦ δὲ τὴν ἀρετὴν ἡσυχίαν εἶχον, οὐ πρότερον ἐπαύσατο μαχόμενος καὶ μόνος πρὸς πολλοὺς καὶ μετ' ὀλίγων πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐχθροὺς, πρὶν ἔλῶν τὸ βασίλειον καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἐτιμωρήσατο καὶ τοῖς φίλοις ἐβοήθησεν, ἔτι δὲ τῷ γένει τὰς τιμὰς τὰς πατρίους.

ἐχομίσατο, καὶ τύραννον αὐτὸν τῆς πόλεως κατέστησεν.

ΙΓ΄

Ἦγοῦμαι μὲν οὖν, εἰ καὶ μηδενὸς ἄλλου μνησθεῖην, 33·
ἀλλ' ἐνταῦθα καταλίπομι τὸν λόγον, ῥάδιον ἐκ τούτων
εἶναι γνῶναι τὴν τ' ἀρετὴν τὴν Εὐαγόρου καὶ τὸ μέγεθος
τῶν πεπραγμένων· οὐ μὴν ἀλλ' ἔτι γε σαφέστερον περὶ
ἀμφοτέρων τούτων ἐκ τῶν ἐχομένων οἶμαι δηλώσειν.

ΙΔ΄

Τοσοῦτων γὰρ τυράννων ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ γε 34·
γενημένων οὐδεὶς φανήσεται τὴν τιμὴν ταύτην κάλλιον
ἐκείνου κτησάμενος. εἰ μὲν οὖν πρὸς ἕκαστον αὐτῶν τὰς
πράξεις τὰς Εὐαγόρου παραβάλλοιμεν, οὐτ' ἂν ὁ λόγος
ἴσως τοῖς καιροῖς ἀρμόσειεν οὐτ' ἂν ὁ χρόνος τοῖς λε-
γομένοις ἀρκέσειεν· ἦν δὲ προελόμενοι τοὺς εὐδοκιμω-
τάτους ἐπὶ τούτων σκοπῶμεν, οὐδὲν μὲν χειρὸν ἐξετῶμεν,
πολὺ δὲ συντομώτερον διαλεχθησόμεθα περὶ αὐτῶν.

ΙΕ΄

Τῶν μὲν οὖν τὰς πατρικὰς βασιλείας παραλαβόντων 35·
τίς οὐκ ἂν τοὺς Εὐαγόρου κινδύνους προκρίνειεν; οὐδεὶς
γὰρ ἔστιν οὕτω ῥάθυμος, ὅστις ἂν δέξαιτο παρὰ τῶν προ-
γόνων τὴν ἀρχὴν ταύτην παραλαβεῖν μᾶλλον ἢ κτησάμε-
νος ὥσπερ ἐκεῖνος τοῖς παισὶ τοῖς αὐτοῦ καταλιπεῖν.

ΙΣΤ΄

Καὶ μὴν τῶν γε παλαιῶν καθόδων αὐταὶ μάλιστα εὐ- 36·
δοκιμοῦσιν, ἅς παρὰ τῶν ποιητῶν ἀκούομεν· οὗτοι γὰρ
οὐ μόνον τῶν γεγενημένων τὰς καλλίστας ἡμῖν ἀπαγγέλ-

λουσιν, ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτῶν καινὰς συντιθέασιν. ἀλλ' ὅμως οὐδεὶς αὐτῶν μεμυθολόγηκεν, ὅστις οὕτω δεινούς καὶ φοβερούς ποιησάμενος τοὺς κινδύνους εἰς τὴν αὐτοῦ κατῆλθεν· ἀλλ' οἱ μὲν πλεῖστοι πεποίηται διὰ τύχην λαβόντες τὰς βασιλείας, οἱ δὲ μετὰ δόλου καὶ τέχνης περιγενόμενοι τῶν ἐχθρῶν.

ΙΖ.

- 37 Ἄλλὰ μὴν τῶν γ' ἐπὶ τάδε γεγενημένων, ἴσως δὲ καὶ τῶν ἀπάντων, Κῦρον τὸν Μήδων μὲν ἀφελόμενον τὴν ἀρχὴν, Πέρσαις δὲ κτησάμενον, καὶ πλεῖστοι καὶ μάλιστα θαυμάζουσιν. ἀλλ' ὁ μὲν τῷ Περσῶν στρατοπέδῳ τὸ Μήδων ἐνίκησεν, ὃ πολλοὶ καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ῥαδίως ἄν ποιήσειαν· ὁ δὲ διὰ τῆς ψυχῆς τῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ σώματος τὰ πλεῖστα φαίνεται τῶν προ-
- 38 ειρημένων διαπραξάμενος. ἔπειτ' ἐκ μὲν τῆς Κύρου στρατηγίας οὐπω δῆλον, ὅτι καὶ τοὺς Εὐαγόρου κινδύνους ἄν ὑπέμεινεν, ἐκ δὲ τῶν τούτῳ πεπραγμένων ἅπασι φανερόν, ὅτι ῥαδίως ἄν ἀκείνοις τοῖς ἔργοις ἐπεχείρησε. πρὸς δὲ τούτοις τῷ μὲν ὀσίως καὶ δικαίως ἅπαντα πέπρακται, τῷ δ' οὐκ εὐσεβῶς ἔνια συμβέβηκεν· ὁ μὲν γὰρ τοὺς ἐχθρούς ἀπώλεσε, Κῦρος δὲ τὸν πατέρα τὸν τῆς μητρὸς ἀπέκτεινεν. ὥστ' εἴ τινες βούλοιντο μὴ τὸ μέγεθος τῶν συμβάντων, ἀλλὰ τὴν ἀρετὴν τὴν ἑκατέρου κρίνειν, δικαίως ἄν Εὐαγόραν καὶ τούτου μᾶλλον ἐπαι-
- 39 νέσειαν. εἰ δὲ δεῖ συντόμως καὶ μηδὲν ὑποστειλάμενον μηδὲ δέισαντα τὸν φθόνον, ἀλλὰ παρρησίᾳ χρησάμενον εἰπεῖν, οὐδεὶς οὔτε θνητὸς οὔθ' ἡμίθεος οὔτ' ἀθάνατος εὐρεθήσεται κάλλιον οὐδὲ λαμπρότερον οὐδ' εὐσεβέστερον λαβῶν ἐκείνου τὴν βασιλείαν. καὶ τούτοις ἐκείνως ἄν τις μάλιστα πιστεύσειεν, εἰ σφόδρα τοῖς

λεγομένοις ἀπιστήσας ἐξετάζειν ἐπιχειρήσειεν, ὅπως ἔ-
καστος ἐτυράννευσεν. φανήσομαι γὰρ οὐκ ἐκ παντὸς
τρόπου μεγάλη λέγειν προθυμούμενος, ἀλλὰ διὰ τὴν τοῦ
πράγματος ἀλήθειαν οὕτω περὶ αὐτοῦ θρασέως εἰ-
ρηκῶς.

III.

Εἰ μὲν οὖν ἐπὶ μικροῖς διήνεγκε, τοιούτων ἂν καὶ 40
τῶν λόγων αὐτῷ προσῆκεν ἀξιοῦσθαι νῦν δ' ἅπαντες
ἂν ὁμολογήσειαν τυραννίδα καὶ τῶν θεῶν ἀγαθῶν
καὶ τῶν ἀνθρωπίνων μέγιστον καὶ σεμνότατον καὶ πε-
ριμαχητότατον εἶναι. τὸν δὴ τὸ κάλλιστον τῶν ὄντων
κάλλιστα κτησάμενον τίς ἂν ἢ ποιητῆς ἢ λόγων εὔρε-
τῆς ἀξίως τῶν πεπραγμένων ἐπαινέσειεν;

IV.

Οὐ τοίνυν ἐν τούτοις ὑπερβαλόμενος ἐν τοῖς ἄλ- 41
λοις εὔρεθήσεται καταδεέστερος γενόμενος, ἀλλὰ πρῶ-
τον μὲν εὐφυστάτος ὄν τὴν γνώμην καὶ πλεῖστα
κατορθοῦν δυνάμενος ὅμως οὐκ ᾤθη δεῖν ὀλιγορεῖν
οὐδ' αὐτοσχεδιάζειν περὶ τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ἐν τῷ
ζητεῖν καὶ φροντίζειν καὶ βουλευέσθαι τὸν πλεῖστον
τοῦ χρόνου διέτριβεν, ἠγούμενος μὲν, εἰ καλῶς τὴν αὐ-
τοῦ φρόνησιν παρασκευάσειεν, ὁμοίως αὐτῷ καὶ τὴν βα-
σιλείαν ἔξειν, θαυμάζων δ' ὅσοι τῶν μὲν ἄλλων ἕνεκα
τῆς ψυχῆς ποιοῦνται τὴν ἐπιμέλειαν, αὐτῆς δὲ ταύτης
μηδὲν τυγχάνουσι φροντίζοντες. ἔπειτα καὶ περὶ τῶν 42
πραγμάτων τὴν αὐτὴν διάνοιαν εἶχε· ὁρῶν γὰρ τοὺς
ἄριστα τῶν ὄντων ἐπιμελουμένους ἐλάχιστα λυπουμέ-
νους, καὶ τὰς ἀληθινὰς τῶν ῥαθυμιῶν οὐκ ἐν ταῖς ἀρ-
γίαις ἀλλ' ἐν ταῖς εὐπραγίαις καὶ καρτερίαις ἐνούσας,

οὐδὲν ἀνεξέταστον παρέλειπεν, ἀλλ' οὕτως ἀκριβῶς καὶ
τὰς πράξεις ἦδει καὶ τῶν πολιτῶν ἕκαστον ἐγίνωσκεν
ὥστε μήτε τοὺς ἐπιβουλεύοντας αὐτῷ φθάνειν μήτε τοὺς
ἐπιεικεῖς ὄντας λανθάνειν, ἀλλὰ πάντας τυγχάνειν τῶν
προσηκόντων· οὐ γὰρ ἐξ ὧν ἐτέρων ἤκουεν οὐτ' ἐκόλα-
ζεν οὐτ' ἐτίμα τοὺς πολίτας, ἀλλ' ἐξ ὧν αὐτὸς συνή-
43· δει τὰς κρίσεις ἐποιεῖτο περὶ αὐτῶν. ἐν τοιαύταις δ' ἐπι-
μελείαις αὐτὸν καταστήσας οὐδὲ περὶ τῶν κατὰ τὴν ἡ-
μέραν ἐκάστην προσπιπτόντων οὐδὲ περὶ ἐν πεπλανη-
μένως εἶχεν, ἀλλ' οὕτω θεοφιλῶς καὶ φιλανθρωπῶς
διώκει τὴν πόλιν ὥστε τοὺς εἰσαφικνουμένους μὴ μάλ-
λον Εὐαγόραν τῆς ἀρχῆς ζηλοῦν ἢ τοὺς ἄλλους τῆς
ὑπ' ἐκείνου βασιλείας· ἅπαντα γὰρ τὸν χρόνον διετέλε-
σεν οὐδένα μὲν ἀδικῶν, τοὺς δὲ χρηστοὺς τιμῶν, καὶ
σφόδρα μὲν ἀπάντων ἄρχων, νομίμως δὲ τοὺς ἐξαμαρ-
44· τόντας κολάζων· οὐδὲν μὲν συμβούλων δεόμενος, ὅμως
δὲ τοῖς φίλοις συμβουλευόμενος· πολλὰ μὲν τῶν χρομέ-
νων ἠπτόμενος, ἅπαντα δὲ τῶν ἐχθρῶν περιγιγνώμε-
νος· σεμνὸς ὢν οὐ ταῖς τοῦ προσώπου συναγωγαῖς ἀλ-
λὰ ταῖς τοῦ βίου κατασκευαῖς· οὐδὲ πρὸς ἐν ἀτάκτως
οὐδ' ἀνωμάλως διακείμενος, ἀλλ' ὁμοίως τὰς ἐν τοῖς ἔρ-
γοις ὁμολογίας ὥσπερ τὰς ἐν τοῖς λόγοις διαφυλάττων·
45· μέγα φρονῶν οὐκ ἐπὶ τοῖς διὰ τύχην, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς δι' αὐτὸν
γιγνομένοις· τοὺς μὲν φίλους ταῖς εὐεργεσίαις ὑφ' αὐ-
τῷ ποιούμενος, τοὺς δ' ἄλλους τῇ μεγαλοφυχίᾳ καταδου-
λούμενος· φοβερὸς ὢν οὐ τῷ πολλοῖς χαλεπαίνειν, ἀλλὰ
τῷ πολὺ τὴν τῶν ἄλλων φύσιν ὑπερβάλλειν ἠγούμενος
τῶν ἡδονῶν ἀλλ' οὐκ ἀγόμενος ὑπ' αὐτῶν· ὀλίγοις πό-
νοις πολλὰς ἡστώνας κτώμενος, ἀλλ' οὐ διὰ μικρὰς
46· ἡσθυμίας μεγάλους πόνους ὑπολείπόμενος· ὅλως οὐδὲν
παραλείπων ὧν προσεῖναι δεῖ τοῖς βασιλεῦσιν, ἀλλ' ἐξ

ἐκάστης τῆς πολιτείας ἐξελεγμένος τὸ βέλτιστον, καὶ δημοτικὸς μὲν ὢν τῇ τοῦ πλήθους θεραπείᾳ, πολιτικὸς δὲ τῇ τῆς πόλεως ὅλης διοικήσει, στρατηγικὸς δὲ τῇ πρὸς τοὺς κινδύνους εὐβουλία, τυραννικὸς δὲ τῷ πᾶσι τούτοις διαφέρειν. καὶ ταῦθ' ὅτι προσῆν Εὐαγόρα, καὶ πλείω τούτων, ἐξ αὐτῶν τῶν ἔργων ῥᾶδιον καταμαθεῖν.

Κ.

Παραλαβὼν γὰρ τὴν πόλιν ἐκβεβαρωμένην καὶ 47
διὰ τὴν Φοινίκων ἀρχὴν οὔτε τοὺς Ἕλληνας προσδεχομένην οὔτε τέχνας ἐπισταμένην οὔτε ἐμπορίῳ χρωμένην οὔτε λιμένα κεκτημένην ταῦτά τε πάντα διώρθωσε καὶ πρὸς τούτοις καὶ χώραν πολλὴν προσεκτήσατο καὶ τεῖχη προσπεριβάλετο καὶ τριήρεις ἐναυπηγήσατο καὶ ταῖς ἄλλαις κατασκευαῖς οὕτως ἠΰξησε τὴν πόλιν ὥστε μηδεμιᾶς τῶν Ἑλληνίδων ἀπολελεῖσθαι, καὶ δύναμιν τοσαύτην ἐνεποίησεν ὥστε πολλοὺς φοβεῖσθαι τῶν πρότερον καταφρονούντων αὐτῆς. καίτοι τηλικαύτας ἐπιδόσεις τὰς πό- 48
λεις λαμβάνειν οὐχ οἷόν τ' ἐστίν, ἢν μὴ τις αὐτὰς διοικῆ τοιούτοις ἤθεσιν οἷοις Εὐαγόρας μὲν εἶχεν, ἐγὼ δ' ὀλίγῳ πρότερον ἐπειράθην διελεῖν. ὥστ' οὐ δέδοικα, μὴ φανῶ μείζω λέγων τῶν ἐκείνῳ προσόντων, ἀλλὰ μὴ πολὺ λίαν ἀπολειφθῶ τῶν πεπραγμένων αὐτῷ.
τίς γὰρ ἂν ἐφίκοιτο τοιαύτης φύσεως, ὅς οὐ μόνον τὴν 49
αὐτοῦ πόλιν πλείονος ἀξίαν ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ τὸν τόπον ὅλον τὸν περιέχοντα τὴν νῆσον ἐπὶ πραότητα καὶ μετριότητα προήγαγε; πρὶν μὲν γε λαβεῖν Εὐαγόρα τὴν ἀρχὴν οὕτως ἀπροσσίτως καὶ χαλεπῶς εἶχον, ὥστε καὶ τῶν ἀρχόντων τούτους ἐνόμιζον εἶναι βελτίστους, οἵτινες ὠμώτατα πρὸς τοὺς Ἕλληνας διακείμενοι τυγχάνοιεν· νῦν 50

δὲ τοσοῦτον μεταπεπτόκασιν ὥσθ' ἀμιλλᾶσθαι μὲν, οἵτινες αὐτῶν δόξουσι φιλέλληνες εἶναι μάλιστα, παιδοποιεῖσθαι δὲ τοὺς πλείστους αὐτῶν γυναῖκας λαμβάνοντας παρ' ἡμῶν, χαίρειν δὲ καὶ τοῖς κτήμασι καὶ τοῖς ἐπιτηδεύμασι τοῖς Ἑλληνικοῖς μᾶλλον ἢ τοῖς παρὰ σφίσι αὐτοῖς, πλείους δὲ καὶ τῶν περὶ τὴν μουσικὴν καὶ τῶν περὶ τὴν ἄλλην παιδείusin ἐν τούτοις τοῖς τόποις διατρίβειν, ἢ παρ' οἷς πρότερον εἰωθότες ἦσαν. καὶ τούτων ἁπάντων οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἂν Εὐαγόραν αἴτιον εἶναι προσομολογήσειεν.

ΚΑ΄

- 51 Μέγιστον δὲ τεκμήριον καὶ τοῦ τρόπου καὶ τῆς ὁσιότητος τῆς ἐκείνου τῶν γὰρ Ἑλλήνων πολλοὶ καὶ καλοὶ κάγαθοὶ τὰς αὐτῶν πατρίδας ἀπολιπόντες ἦλθον εἰς Κύπρον οἰκήσοντες, ἠγούμενοι κορυφοτέραν καὶ νομιμωτέραν εἶναι τὴν Εὐαγόρου πολιτείαν τῶν οἴκοι πολιτειῶν ὧν τοὺς μὲν ἄλλους ὀνομαστὶ διελθεῖν πολὺ ἂν ἔργον
- 52 εἴη· Κόνωνα δὲ τὸν διὰ πλείστας ἀρετὰς πρωτεύσαντα τῶν Ἑλλήνων τίς οὐκ οἶδεν, ὅτι δυστυχήσας ἐξ ἁπάντων ἐκλεξάμενος ὡς Εὐαγόραν ἦλθε, νομίσας καὶ τῷ σώματι βεβαιοτάτην εἶναι τὴν παρ' ἐκείνῳ καταφυγὴν καὶ τῇ πόλει τάχιστ' ἂν αὐτὸν γενέσθαι βοηθόν. καὶ πολλὰ πρότερον ἤδη κατορθωτῶς οὐδὲ περὶ ἑνὸς πόποτε πράγμα-
- 53 τος ἔδοξεν ἄμεινον ἢ περὶ τούτου βουλευσασθαι· συνέβη γὰρ αὐτῷ διὰ τὴν ἄφιξιν τὴν εἰς Κύπρον καὶ ποιῆσαι καὶ παθεῖν πλείστ' ἀγαθὰ. πρῶτον μὲν γὰρ οὐκ ἔφθασαν ἄλλήλοις πλησιάσαντες καὶ περὶ πλείονος ἐποιήσαντο σφᾶς αὐτοὺς ἢ τοὺς πρότερον οἰκείους ὄντας, ἔπειτα περὶ τε τῶν ἄλλων ὁμονοοῦντες ἅπαντα τὸν χρόνον διετέλεσαν καὶ περὶ
- 54 τῆς ἡμετέρας πόλεως τὴν αὐτὴν γνώμην εἶχον. ὁρῶντες

γὰρ αὐτὴν ὑπὸ Λακεδαιμονίοις οὖσαν καὶ μεγάλη μετα-
βολῇ κεχορημέην λυπηρῶς καὶ βαρέως ἔφερον, ἀμφοτέροι
προσήκοντα ποιοῦντες· τῷ μὲν γὰρ ἦν φύσει πατρίς, τὸν
δὲ διὰ πολλὰς καὶ μεγάλας εὐεργεσίας νόμῳ πολίτην ἐπε-
ποίητο. σκοποῦμένοις δ' αὐτοῖς, ὅπως τῶν συμφορῶν
αὐτὴν ἀπαλλάξουσι, ταχὺν τὸν καιρὸν Λακεδαιμόνιοι
παρεσκεύασαν ἄρχοντες γὰρ τῶν Ἑλλήνων καὶ κατὰ γῆν
καὶ κατὰ θάλατταν εἰς τοῦτ' ἀπληστίας ἦλθον, ὥστε καὶ 55
τὴν Ἀσίαν κακῶς ποιεῖν ἐπεχείρησαν. λαβόντες δ' ἐκεῖνοι
τοῦτον τὸν καιρὸν καὶ τῶν στρατηγῶν τῶν βασιλέως
ἀπορούντων, ὅ τι χρήσονται τοῖς πράγμασιν, ἐδίδασκον
αὐτοὺς μὴ κατὰ γῆν ἀλλὰ κατὰ θάλατταν ποιῆσθαι
τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους, νομίζοντες, εἰ μὲν
πεζὸν στρατόπεδον καταστήσαιντο καὶ τούτῳ περιγένοι-
το, τὰ περὶ τὴν ἡπειρον μόνον καλῶς ἔξειν, εἰ δὲ κατὰ
θάλατταν κρατήσειαν, ἄλασαν τὴν Ἑλλάδα τῆς νίκης 56
ταύτης μεθέξειν. ὅπερ συνέβη· πεισθέντων γὰρ ταῦτα
τῶν στρατηγῶν καὶ ναυτικοῦ συλλεγέντος Λακεδαιμό-
νιοι μὲν κατεναυμαχήθησαν καὶ τῆς ἀρχῆς ἀπεστερήθη-
σαν, οἱ δ' Ἕλληνες ἠλευθερώθησαν, ἡ δὲ πόλις ἡμῶν τῆς
τε παλαιᾶς δόξης μέρος τι πάλιν ἀνέλαβε καὶ τῶν συμμά-
χων ἡγεμῶν κατέστη. καὶ ταῦτ' ἐπράχθη Κόνωνος μὲν
στρατηγοῦντος Εὐαγόρου δὲ τοῦτό τε παρασχόντος καὶ 57
τῆς δυνάμεως τὴν πλείστην παρασκευάσαντος. ὑπὲρ
ᾧν ἡμεῖς μὲν αὐτοὺς ἐτιμήσαμεν ταῖς μεγίσταις τιμαῖς
καὶ τὰς εἰκόνας αὐτῶν ἐστήσαμεν, οὐπερ τὸ τοῦ Διὸς ἁ-
γαλμα τοῦ σωτῆρος, πλησίον ἐκεῖνου τε καὶ σφῶν αὐ-
τῶν, ἀμφοτέρων ὑπόμνημα, καὶ τοῦ μεγέθους τῆς εὐερ-
γεσίας καὶ τῆς φιλίας τῆς πρὸς ἀλλήλους.

KB.

Βασιλεὺς δ' οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔσχε περὶ αὐτῶν, ἀλλ' ὅσῳ

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ-Λόγοι. ΕΚΔΟΣΙΣ Α.

3

μείζω καὶ πλείονος ἄξια κατειργάσαντο, τοσούτῳ μᾶλλον ἔδεισεν αὐτούς. περὶ μὲν οὖν Κόνωνος ἄλλος ἡμῖν ἔσται λόγος· ὅτι δὲ πρὸς Εὐαγόραν οὕτως ἔσχεν, οὐδ' αὐτὸς λα-

58 θεῖν ἐζήτησε. φαίνεται γὰρ μᾶλλον μὲν σπουδάσας περὶ τὸν ἐν Κύπρῳ πόλεμον ἢ περὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας, μείζω δὲ καὶ χαλεπότερον ἐκείνον ἀνταγωνιστὴν νομίσας ἢ Κῦρον τὸν περὶ τῆς βασιλείας ἀμφισβητήσαντα. μέγιστον δὲ τεκμήριον τοῦ μὲν γὰρ ἀκούων τὰς παρασκευὰς τοσοῦτον κατεφρόνησεν, ὥστε διὰ τὸ μὴ φροντίζειν μικροῦ δεῖν ἔλαθεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ βασιλεῖον ἐπιστάς· πρὸς δὲ τοῦτον οὕτως ἐκ πολλοῦ περιδεῶς ἔσχεν, ὥστε μεταξὺ πάσχων εὐὶ πολεμεῖν πρὸς αὐτὸν ἐπεχείρησε, δίκαια μὲν οὐ ποιῶν, οὐ μὴν παντάπασιν ἀλόγως βουλευσάμενος.

59 ἠπίστατο μὲν γὰρ πολλοὺς καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ἐκ ταπεινῶν καὶ φαύλων πραγμάτων μεγάλας δυναστείας κατεργασαμένους, ἠσθάνετο δὲ τὴν Εὐαγόρου μεγαλοψυχίαν καὶ τὰς ἐπιδόσεις αὐτῷ καὶ τῆς δόξης καὶ τῶν πραγμάτων οὐ κατὰ μικρὸν γιγνομένης ἀλλὰ καὶ τὴν φύσιν ἀνυπερβλήτον ἔχοντα καὶ τὴν τύχην αὐτῷ συναγωνιζο-

60 μένην· ὥστ' οὐχ ὑπὲρ τῶν γεγενημένων ὀργιζόμενος ἀλλὰ περὶ τῶν μελλόντων φοβούμενος, οὐδὲ περὶ Κύπρου μόνον δεδιὼς ἀλλὰ πολὺ περὶ μειζόνων ἐποίησατο τὸν πόλεμον πρὸς αὐτόν. οὕτω δ' οὖν ὄρησεν, ὥστ' εἰς τὴν στρατείαν ταύτην πλέον ἢ τάλαντα πεντακισχίλια καὶ μύρια κατηνάλωσεν.

ΚΓ.

61 Ἄλλ' ὅμως Εὐαγόρας πάσαις ἀπολελεειμμένος ταῖς δυνάμεσιν, ἀντιτάξας τὴν αὐτοῦ γνώμην πρὸς τὰς οὕτως ὑπερμεγέθεις παρασκευάς, ἐπέδειξεν αὐτὸν ἐν τούτοις

πολὺ θαυμασιότερον ἢ τοῖς ἄλλοις τοῖς προειρημένοις. ὅτε μὲν γὰρ αὐτὸν εἶων εἰρήνην ἄγειν, τὴν αὐτοῦ πόλιν μόνην εἶχεν· ἐπειδὴ δ' ἠναγκάσθη πολεμεῖν, τοιοῦτος ἦν 62 καὶ τοιοῦτον εἶχε. Πνυταγόραν τὸν υἱὸν τὸν αὐτοῦ συναγωνιστὴν, ὥστε μικροῦ μὲν ἐδέησε Κύπρον ἅπασαν κατασχεῖν, Φοινίκην δ' ἐπόρθησε, Τύρον δὲ κατὰ κράτος εἴλε, Κιλικίαν δὲ βασιλέως ἀπέστησε, τοσοῦτους δὲ τῶν πολεμίων ἀπόλεσεν, ὥστε πολλοὺς Περσῶν πενθοῦντας τὰς αὐτῶν συμφορὰς μεμνησθαι τῆς ἀρετῆς τῆς ἐκεῖνου· τελευτῶν δ' οὕτως ἐνέπλησεν αὐτοὺς τοῦ πολεμεῖν, 63 ὥστ' εἰθισμένων τὸν ἄλλον χρόνον τῶν βασιλέων μὴ διαλλάττεσθαι τοῖς ἀποστᾶσι πρὶν κύριοι γένοιντο τῶν σομάτων, ἄσμενοι τὴν εἰρήνην ἐποιήσαντο, λύσαντες μὲν τὸν νόμον τοῦτον, οὐδὲν δὲ κινήσαντες τῆς Εὐαγόρου τυραννίδος. καὶ Λακεδαιμονίων μὲν τῶν καὶ δόξαν καὶ δύναμιν μεγίστην ἔχόντων κατ' ἐκεῖνον τὸν 64 χρόνον ἐντὸς τριῶν ἐτῶν ἀφείλετο τὴν ἀρχήν, Εὐαγόρα δὲ πολεμήσας ἔτη δέκα τῶν αὐτῶν κύριον αὐτὸν κατέλιπεν, ὧν περ ἦν καὶ πρὶν εἰς τὸν πόλεμον εἰσελθεῖν. ὁ δὲ πάντων δεινότατον· τὴν γὰρ πόλιν, ἣν Εὐαγόρας ἐτέρου τυραννοῦντος μετὰ πεντήκοντ' ἀνδρῶν εἴλε, ταύτην βασιλεὺς ὁ μέγας τοσαύτην δύναμιν ἔχων οὐχ οἷός τ' ἐγένετο χερῶσασθαι.

ΚΔ.

Καίτοι πῶς ἂν τις τὴν ἀνδρείαν ἢ τὴν φρόνησιν ἢ 65 σύμπασαν τὴν ἀρετὴν τὴν Εὐαγόρου φανερώτερον ἐπιδείξειεν ἢ διὰ τοιούτων ἔργων καὶ κινδύνων; οὐ γὰρ μόνον φανεῖται τοὺς ἄλλους πολέμους, ἀλλὰ καὶ τὸν τῶν ἡρώων ὑπερβαλόμενος, τὸν ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων ὑμνούμενον. οἱ μὲν γὰρ μεθ' ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος

Τροίαν μόνην εἶλον, ὁ δὲ μίαν πόλιν ἔχων πρὸς ἅπασαν τὴν Ἀσίαν ἐπολέμησεν ὥστ' εἰ τοσοῦτοι τὸ πλῆθος ἐγκωμιάζουσιν αὐτὸν ἠβουλήθησαν, ὅσοι περ ἐκείνους, πολὺ ἂν μείζω καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν ἔλαβε.

ΚΕ.

- 66 Τίνα γὰρ εὐρήσομεν τῶν τότε γενομένων, εἰ τοὺς μύθους ἀφέντες τὴν ἀλήθειαν σκοποῖμεν, τοιαῦτα διαπεπραγμένον, ἢ τίνα τοσοῦτων μεταβολῶν ἐν τοῖς πράγμασιν αἴτιον γεγενημένον; ὅς αὐτὸν μὲν ἐξ ἰδιώτου τύραννον κατέστησε, τὸ δὲ γένος ἅπαν ἀπεληλαμένον τῆς πολιτείας εἰς τὰς προσηκούσας τιμὰς πάλιν ἐπανήγαγε, τοὺς δὲ πολίτας ἐκ βαρβάρων μὲν Ἑλληνας ἐποίησεν,
- 67 ἐξ ἀνάνδρων δὲ πολεμικοῦς, ἐξ ἀδόξων δ' ὀνομαστοῦς, τὸν δὲ τόπον ἄμεικτον ὄλον παραλαβὼν καὶ παντάπασιν ἐξηγριωμένον ἡμερώτερον καὶ προότερον κατέστησεν. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις εἰς ἔχθραν μὲν βασιλεῖ καταστάς οὕτως αὐτὸν ἡμίνατο καλῶς, ὥστ' ἀείμνηστον γεγενῆσθαι τὸν πόλεμον τὸν περὶ Κύπρον, ὅτε δ' ἦν αὐτῷ σύμμαχος,
- 68 τοσοῦτῳ χρησιμώτερον αὐτὸν παρέσχε τῶν ἄλλων, ὥσθ' ὁμολογουμένως μεγίστην αὐτῷ συμβαλέσθαι δύναμιν εἰς τὴν ναυμαχίαν τὴν περὶ Κνίδον, ἧς γενομένης βασιλεὺς μὲν ἀπάσης τῆς Ἀσίας κύριος κατέστη, Λακεδαιμόνιοι δ' ἀντὶ τοῦ τὴν ἠπειρον πορθεῖν περὶ τῆς αὐτῶν κινδυνεύειν ἠναγκάσθησαν, οἱ δ' Ἑλληνες ἀντὶ δουλείας αὐτονομίας ἔτυχον, Ἀθηναῖοι δὲ τοσοῦτον ἐπέδοσαν, ὥστε τοὺς πρότερον αὐτῶν ἄρχοντας ἐλθεῖν αὐτοῖς τὴν ἀρχὴν δώσοντας.

ΚΣΤ.

- 69 Ὅστ' εἴ τις ἔροιστό με, τί νομίζω μέγιστον εἶναι τῶν

Εὐαγόρα πεπραγμένων, πότερον τὰς ἐπιμελείας καὶ τὰς παρασκευὰς τὰς πρὸς Λακεδαιμονίους, ἐξ ὧν τὰ προειρημένα γέγονεν, ἢ τὸν τελευταῖον πόλεμον, ἢ τὴν κατάληψιν τῆς βασιλείας, ἢ τὴν ὅλην τῶν πραγμάτων διοίκησιν, εἰς πολλὴν ἀπορίαν ἂν κατασταίην· αἰεὶ γὰρ μοι δοκεῖ μέγιστον εἶναι καὶ θαυμαστότατον, καθ' ὃ τι ἂν αὐτῶν ἐπιστήσω τὴν διάνοιαν.

KZ.

“Ὅστι' εἴ τινες τῶν προγεγενημένων δι' ἀρετὴν ἀθά- 70
νατοι γέγονασιν, οἷμαι κάκεινον ἠξιῶσθαι ταύτης τῆς δω-
ρεᾶς, σημείοις χρώμενος, ὅτι καὶ τὸν ἐνθάδε χρόνον εὐ-
τυχέστερον καὶ θεοφιλέστερον ἐκείνων διαβεβίωκε. τῶν
μὲν γὰρ ἡμιθέων τοὺς πλείστους καὶ τοὺς ὀνομαστοτά-
τους εὐδρήσομεν ταῖς μεγίσταις συμφοραῖς περιπεσόντας,
Εὐαγόρας δ' οὐ μόνον θαυμαστότατος ἀλλὰ καὶ μακαρι-
στότατος ἐξ ἀρχῆς ὧν διετέλεσε.

KH.

Τί γὰρ ἀπέλιπεν εὐδαιμονίας, ὅς τοιούτων μὲν προ- 71
γόνων ἔτυχεν, οἷων οὐδεὶς ἄλλος, πλὴν εἴ τις ἀπὸ τῶν
αὐτῶν ἐκείνῳ γέγονε, τοσοῦτον δὲ καὶ τῷ σώματι καὶ τῇ
γνώμῃ τῶν ἄλλων διήνεγκεν, ὥστε μὴ μόνον Σαλαμῖνος
ἀλλὰ καὶ τῆς Ἀσίας ἀπάσης ἄξιος εἶναι τυραννεῖν, κάλ-
λιστα δὲ κτησάμενος τὴν βασιλείαν ἐν ταύτῃ τὸν βίον δι-
ετέλεσε, θνητὸς δὲ γενόμενος ἀθάνατον τὴν περὶ αὐτοῦ
μνήμην κατέλιπε, τοσοῦτον δ' ἐβίω χρόνον, ὥστε μήτε
τοῦ γήρως ἄμοιρος γενέσθαι μήτε τῶν νόσων μετασχεῖν
τῶν διὰ ταύτην τὴν ἡλικίαν γιγνομένων. πρὸς δὲ τούτοις, 72
ὃ δοκεῖ σπανιώτατον εἶναι καὶ χαλεπώτατον, εὐπαιδίας
τυχεῖν ἅμα καὶ πολυπαιδίας, οὐδὲ τούτου διήμαρτεν, ἀλ-

λά καὶ τοῦτ' αὐτῷ συνέπεσε. καὶ τὸ μέγιστον, ὅτι τῶν ἕξ αὐτοῦ γεγονότων οὐδὲν κατέλιπεν ἰδιωτικοῖς ὀνόμασι προσαγορευόμενον, ἀλλὰ τὸν μὲν βασιλέα καλούμενον, τοὺς δ' ἀνακτας, τὰς δ' ἀνάσσας. ὥστ', εἴ τινες τῶν ποιητῶν περὶ τινος τῶν προγεγενημένων ὑπερβολαῖς κέχρηνται, λέγοντες, ὡς ἦν θεὸς ἐν ἀνθρώποις ἢ δαίμων θνητὸς, ἅπαντα τὰ τοιαῦτα περὶ τὴν ἐκείνου φύσιν ῥηθῆναι μάλιστα ἂν ἁρμόσειε.

ΚΘ.

- 73 Τῶν μὲν οὖν εἰς Εὐαγόραν πολλὰ μὲν οἶμαι παραλιπεῖν· ὑστερίζω γὰρ τῆς ἀκριῆς τῆς ἑμαυτοῦ, μεθ' ἧς ἀκριβέστερον καὶ φιλοπονώτερον ἐξεργασάμην ἂν τὸν ἔπαινον τοῦτον· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ νῦν, ὅσον κατὰ τὴν ἐμὴν δύναμιν, οὐκ ἀνεγκωμιάστὸς ἔστιν.

Λ.

- Ἐγὼ δ', ὦ Νικόκλεις, ἠγοῦμαι καλὰ μὲν εἶναι μνημεῖα καὶ τὰς τῶν σωμάτων εἰκόνας, πολὺ μέντοι πλείονος ἀξίας τὰς τῶν πράξεων καὶ τῆς διανοίας, ἅς ἐν τοῖς λόγοις
- 74 ἂν τις μόνον τοῖς τεχνικῶς ἔχουσι θεωρήσειε. προκρίνω δὲ ταῦταξ πρῶτον μὲν εἰδὼς τοὺς καλοὺς κάγαθοὺς τῶν ἀνδρῶν οὐχ οὕτως ἐπὶ τῷ κάλλει τοῦ σώματος σεμννομένους ὡς ἐπὶ τοῖς ἔργοις καὶ τῇ γνώμῃ φιλοτιμουμένους· ἔπειθ' ὅτι τοὺς μὲν τύπους ἀναγκαῖον παρὰ τούτοις εἶναι μόνους, παρ' οἷς ἂν σταθῶσι, τοὺς δὲ λόγους ἐξενεχθῆναι θ' οἷόν τ' ἔστιν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ διαδοθέντας ἐν ταῖς τῶν εὐφρονούντων διατριβαῖς ἀγαπᾶσθαι, παρ' οἷς κρεῖτ-
- 75 τόν ἔστιν ἢ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν εὐδοκμεῖν· πρὸς δὲ τούτοις ὅτι τοῖς μὲν πεπλασμένοις καὶ τοῖς γεγραμμένοις οὐδεὶς ἂν τὴν τοῦ σώματος φύσιν ὁμοιώσειε, τοὺς

δέ τρόπους τοὺς ἀλλήλων καὶ τὰς διανοίας τὰς ἐν τοῖς λεγομένοις ἐνούσας ῥάδιόν ἐστι μιμεῖσθαι τοῖς μὴ ὀφθαυμεῖν αἰρουμένοις ἀλλὰ χρηστοῖς εἶναι βουλομένοις.

ΛΑ.

Ὦν ἔνεκα καὶ μᾶλλον ἐπεχείρησα γράφειν τὸν λόγον 76
τοῦτον, ἠγούμενος καὶ σοὶ καὶ τοῖς σοῖς παισὶ καὶ τοῖς
ἄλλοις τοῖς ἀπ' Εὐαγόρου γεγονόσι πολὺ καλλίστην ἂν
γενέσθαι ταύτην παράκλησιν, εἴ τις ἀθροίσας τὰς ἀρετὰς
τὰς ἐκείνου καὶ τῷ λόγῳ κοσμήσας παραδοίη θεωρεῖν 77
ὑμῖν καὶ συνδιατρίβειν αὐταῖς. τοὺς μὲν γὰρ ἄλλους προ-
τρέπομεν ἐπὶ τὴν φιλοσοφίαν ἑτέρους ἐπαινοῦντες, ἵνα
ζηλοῦντες τοὺς εὐλογουμένους τῶν αὐτῶν ἐκείνοις ἐπιτη-
δευμάτων ἐπιθυμῶσιν, ἐγὼ δὲ σὲ καὶ τοὺς σοὺς οὐκ ἄλ-
λοτρίοις παραδείγμασι χρώμενος ἀλλ' οἰκείοις παρακα-
λῶ, καὶ συμβουλεύω προσέχειν τὸν νοῦν, ὅπως καὶ λέ-
γειν καὶ πράττειν μηδενὸς ἦττον δυνήσῃ τῶν Ἑλ-
λήνων.

ΛΒ.

Καὶ μὴ νόμιζέ με καταγιγνώσκειν, ὡς νῦν ἀμελεῖς, 78
ὅτι πολλάκις σοι διακελεύομαι περὶ τῶν αὐτῶν. οὐ γὰρ
οὔτ' ἐμὲ λέληθας οὔτε τοὺς ἄλλους, ὅτι καὶ πρῶτος καὶ
μόνος τῶν ἐν τυραννίδι καὶ πλούτῳ καὶ τρυφαῖς ὄντων
φιλοσοφεῖν καὶ πονεῖν ἐπιεχείρησας, οὐδ' ὅτι πολλοὺς
τῶν βασιλέων ποιήσεις ζηλώσαντας τὴν σὴν παιδευσιν
τούτων τῶν διατριβῶν ἐπιθυμεῖν, ἀφεμένους ἔφ' οἷς νῦν
λίαν χείρουσιν. ἀλλ' ὅμως ἐγὼ ταῦτ' εἰδὼς οὐδὲν ἦττον 79
καὶ ποιῶ καὶ ποιήσω ταῦτον, ὅπερ ἐν τοῖς γυμνασίοις ἀ-
γῶσιν οἱ θεαταί· καὶ γὰρ ἐκείνοι παρακελεύονται τῶν

δρομέων οὐ τοῖς ἀπολελειμμένοις ἀλλὰ τοῖς περὶ τῆς νίκης ἀμιλλωμένοις.

ΑΓ.

80 Ἐμὸν μὲν οὖν ἔργον καὶ τῶν ἄλλων φίλων τοιαῦτα καὶ λέγειν καὶ γράφειν, ἐξ ὧν μέλλομέν σε παροξύνειν ὀρέγεσθαι τούτων, ὧνπερ καὶ νῦν τυγχάνεις ἐπιθυμῶν· σοὶ δὲ προσήκει μηδὲν ἐλλείπειν, ἀλλ' ὥσπερ ἐν τῷ παρόντι καὶ τὸν λοιπὸν χρόνον ἐπιμελεῖσθαι καὶ τὴν ψυχὴν ἀσκεῖν, ὅπως ἄξιός ἔσει καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων. ὡς ἅπασιν μὲν προσήκει περὶ πολλοῦ ποιῆσθαι τὴν φρόνησιν, μάλιστα δ' ὑμῖν τοῖς πλείστον καὶ
81 μεγίστων κυρίοις οὔσι. χρεὶ δ' οὐκ ἀγαπᾶν, εἰ τῶν παρόντων τυγχάνεις ὧν ἤδη κρείττων, ἀλλ' ἀγανακτεῖν, εἰ τοιοῦτος μὲν ὧν αὐτὸς τὴν φύσιν, γεγωνώς δὲ τὸ μὲν παλαιὸν ἀπὸ Διὸς, τὸ δ' ὑπογυιότατον ἐξ ἀνδρὸς τοιοῦτου τὴν ἀρετὴν, μὴ πολὺ διοίσεις καὶ τῶν ἄλλων καὶ τῶν ἐν ταῖς αὐταῖς σοὶ τιμαῖς ὄντων. ἔστι δ' ἐπὶ σοὶ μὴ διαμαρτεῖν τούτων· ἂν γὰρ ἐμμένῃς τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ τοσοῦτον ἐπιδιδῶς, ὅσον περὶ νῦν, ταχέως γενήσει τοιοῦτος, οἷόν σε προσήκει.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ

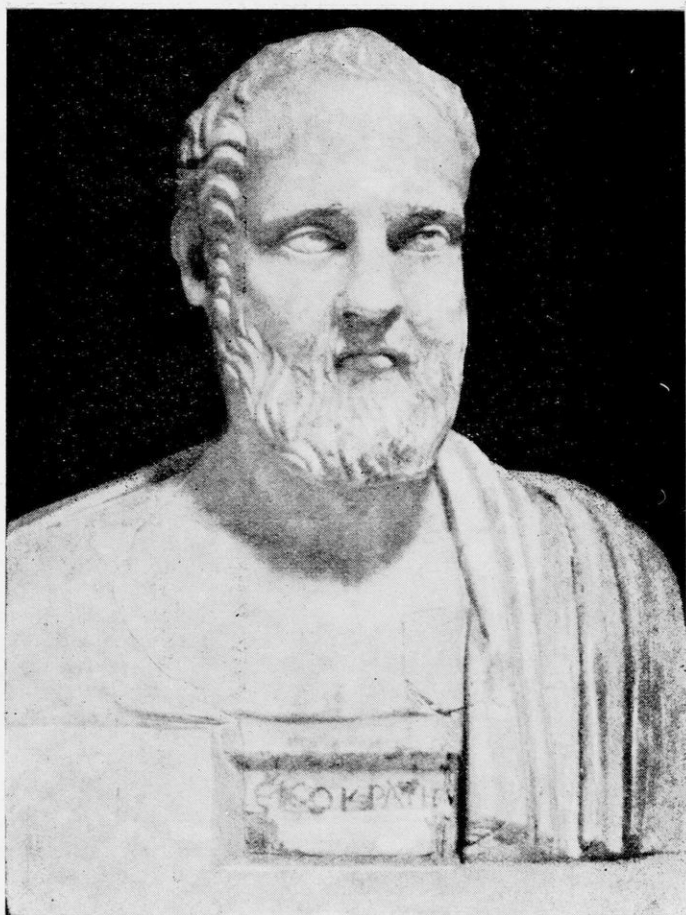
Επισημαίνεται ότι τα αποτελέσματα της έρευνας είναι ενδεικτικά και πρέπει να ελεγχθούν σε άλλες περιοχές.

Επιπλέον, οι ερευνητές προτείνουν την υιοθέτηση συγκεκριμένων μέτρων για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που προέκυψαν.

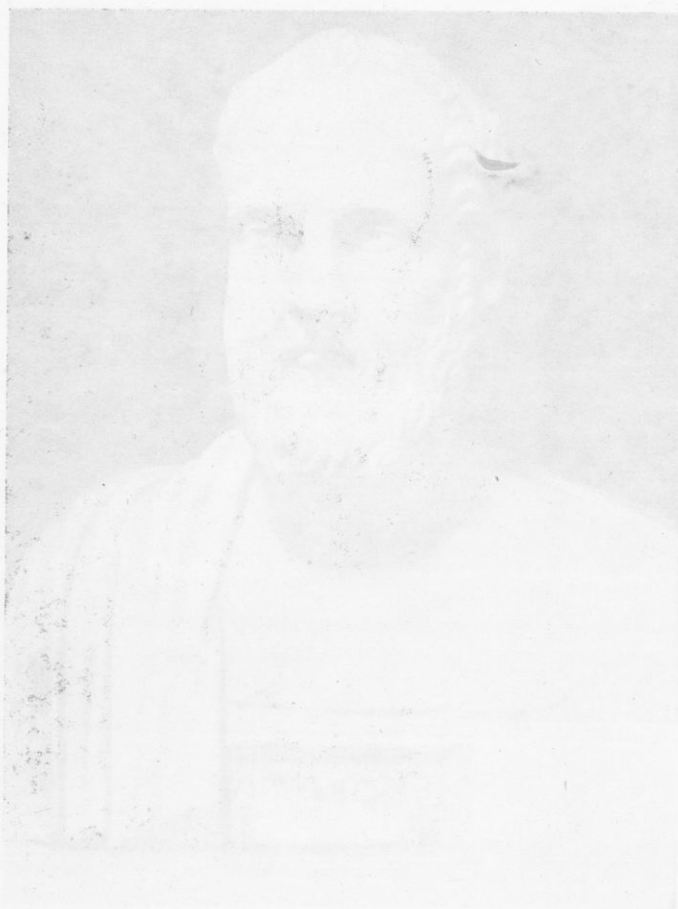
Το παρόν έργο αποτελεί μέρος της έρευνας που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων. Η έρευνα χρηματοδοτήθηκε από το ΕΠΕΑΕΚ 2.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Το δεύτερο μέρος της έρευνας αφορά στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών. Η ανάλυση των δεδομένων έδειξε ότι οι υπηρεσίες αυτές είναι γενικά αποτελεσματικές, αλλά υπάρχουν κάποιες περιοχές που απαιτούν περαιτέρω βελτιστοποίηση.

ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ

ΖΗΤΑΡΧΟΣΙ

ΒΙΟΣ ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ

Ο Ίσοκράτης ἦτο Ἀθηναῖος γεννηθεὶς τῷ 436 π. Χ. Ἐ-
 παιδεύθη παρὰ τοῖς φιλοσόφοις Σωκράτει, Προδίκῳ καὶ τῷ ῥή-
 τορι Γοργίᾳ. Κατ' ἀρχὰς ἐγένετο λογογράφος, ὅπως καὶ ὁ Λυ-
 σίας, ἔπειτα δὲ ἤνοιξε ῥητορικὴν σχολήν, ἐν τῇ ὁποία ἐδίδασκε
 θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς τὴν ῥητορικὴν καὶ ὑπέσχετο νὰ κατα-
 στήσῃ τοὺς μαθητὰς του ὄχι μόνον ῥήτορας, ἀλλὰ καὶ πεπαιδευ-
 μένους καὶ ἱκανοὺς νὰ ἐννοῶσι καὶ πράττωσι τὰ δέοντα.

Ἔνεκα τούτου συνέρρεον εἰς τὸ σχολεῖον αὐτοῦ Ἀθηναῖοι
 καὶ ξένοι ὄχι μόνον οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἀποδειχθῶσι δεινοὶ ῥή-
 τορες, ἀλλὰ καὶ οἱ μέλλοντες νὰ τραπῶσιν εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ
 ἄλλοι ἐπιθυμοῦντες νὰ τύχωσιν ἀνωτέρας καθόλου παιδείσεως.
 Τόσον δὲ λαμπροὺς καρποὺς ἔφερον ἡ διδασκαλία του, ὥστε ὁ
 Κικέρων λέγει, ὅτι ἡ σχολὴ τοῦ Ίσοκράτους ὑπῆρξεν ὁ Τρωϊκὸς
 ἵππος, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξῆλθον ἔξοχοι μόνον ἄνδρες. Καὶ ἀληθῶς
 καὶ πολιτικοὶ καὶ ἱστορικοὶ καὶ ποιηταὶ καὶ ῥήτορες ἐκ τοῦ σχολεί-
 ου αὐτοῦ ἔλαβον τὴν πρώτην παρόρησιν καὶ πρὸς ἀξιολογητά-
 τους καὶ ἰσχυροτάτους ἄνδρας τῶν χρόνων ἐκείνων, τὸν βασιλέα
 τῆς Κύπρου Εὐαγόραν, τὸν τῆς Σπάρτης Ἀρχιδαμον καὶ τὸν τῆς
 Μακεδονίας Φίλιππον, συνῆψε σχέσεις διὰ τοῦ σχολείου του. Τι-
 νὲς μάλιστα τούτων ἀντήμειβον αὐτὸν ἀδρῶς διὰ τοὺς λόγους,
 τοὺς ὁποίους ἔπεμπε πρὸς αὐτοὺς. Ἀπέθανε τῷ 338 π. Χ., ὅτε
 μετὰ τὴν κήρυξιν τοῦ πολέμου ὑπὸ τοῦ Φιλίππου εἶδε τὰς περὶ
 ἔθνικῆς ἐνότητος ἐλπίδας του διαψευδομένας.

Ὁ Ἰσοκράτης δὲν ἐξεφώνει τοὺς λόγους του δι' ἀτολίαν καὶ ἀσθένειαν τῆς φωνῆς, ἐθεώρει δὲ τὴν ῥητορικὴν μέσον πρὸς μόρφωσιν τῆς ψυχῆς διὰ τῆς ἐκφράσεως ὀφελίμων καὶ ὑψηλῶν ἰδεῶν.

Ἐκ τῶν 21 λόγων του, τῶν ὁποίων τρεῖς εἶναι παραινετικοί, ἕξ δὲ δικανικοὶ καὶ δώδεκα ἐπιδεικτικοί, πρὸς δὲ καὶ δέκα ἐπιστολαὶ πρὸς ἐπιφανῆ πρόσωπα καὶ βασιλεῖς, περιφημότερος εἶναι ὁ πανηγυρικός, περιέχων τὸ ἐγκώμιον τῶν Ἀθηναίων καὶ τὴν ἰδέαν, ὑπὸ τῆς ὁποίας πάντοτε κατείχεται ὁ ῥήτωρ, ἥτοι τὴν κατάλυσιν τῶν πρὸς ἀλλήλους ἐριδῶν τῶν Ἑλλήνων καὶ τὴν ἔνωσιν αὐτῶν κατὰ τῶν βαρβάρων.

Οἱ λόγοι του ἀναγνωσκόμενοι ἐν περιορισμένῳ κύκλῳ ἀντεγράφοντο καὶ ἔπειτα διεδίδοντο εὐρύτερον. Εἰς τὴν σύνταξιν δὲ αὐτῶν ἠσχολεῖτο ἐπὶ πολὺν χρόνον καὶ μὲ μεγάλην ἐπιμέλειαν. Εἶναι δὲ οἱ λόγοι του γαμεῖον πολυτίμων νουθεσιῶν καὶ παραγγελμάτων περὶ φιλοπατρίας καὶ ἐθνικῆς ἐνότητος.

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

I.

ΠΡΟΣ ΝΙΚΟΚΛΕΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΚΑΙ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΔΕΥΤ. ΣΕΛΩΣΙΣ Α.

ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ
1911
ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΜΙΑ

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ὁ Νικοκλῆς ἦτο βασιλεὺς τῆς ἐν Κύπρῳ Σαλαμίνοσ διαδεχθεὶς τὸν πατέρα του Εὐαγόραν τῷ 375 π. Χ. Ὡσ ἐκεῖνοσ οὕτω καὶ ὁ Νικοκλῆσ εἶχε στενωτάτην πολιτικὴν καὶ πνευματικὴν ἐπαφὴν πρὸσ τὰς Ἀθήνασ. Ἦτο σπουδαστὴσ τῆσ Ἑλληνικῆσ φιλοσοφίασ καὶ φίλοσ τοῦ ῥήτοροσ Ἰσοκράτουσ, ὅστισ ἀπηύθυνε πρὸσ αὐτόν τὸν λόγον τοῦτον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατροσ του καὶ βραδύτερον ἔτερον, τὸν Εὐαγόραν, ἐξυμνοῦντασ τὴν σταδιοδρομίαν τοῦ βασιλέωσ Εὐαγόρου καὶ παραινοῦντασ τὸν Νικοκλέα εἰσ παρόμοια ἔργα. Εἶναι ἀγνωστοσ ὁ χρόνοσ τοῦ θανάτου τοῦ Νικοκλέουσ, βέβαιον ὅμωσ εἶναι ὅτι, ἂν καὶ ἦτο οὗτοσ φόρου ὑποτελεὶσ εἰσ τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν, δὲν ἐδίστασε νὰ διεκδικῆσ ἐνόπλωσ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆσ χώρασ του, ἐλθὼν πρὸσ τοῦτο εἰσ συνεννόησιν καὶ πρὸσ τοὺσ ἡγεμόνασ τῶν ἄλλων Κυπριακῶν πόλεων.

Ὁ πρὸσ Νικοκλέα λόγοσ τοῦ Ἰσοκράτουσ ἀνήκει μετὰ τῶν δύο ἄλλων λόγων αὐτοῦ, Νικοκλέουσ ἢ Κυπρίων καὶ πρὸσ Δημόνικον, εἰσ τοὺσ περιεθρόντασ εἰσ ἡμάσ τρεῖσ παραινετικοὺσ λόγουσ. Οἱ λόγοι οὗτοι περιέχουσι πληθὺν σοφῶν γνωμῶν ἄνευ φανεροῦ τινὸσ δεσμοῦ συνηρημολογημένω.

Β. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Α.

1. εἶωθα=ἔχω τὴν συνήθειαν. ἄγειν ἐσθῆτας=φέρειν ἐσθῆτας. χαλκὸν ἢ χρυσὸν εἰργασμένον=κατεργασμένον εἰς σκευὴ ἐκ χαλκοῦ ἢ χρυσοῦ, σκευὴ χαλκᾶ ἢ χρυσᾶ. κτῆμα=ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὴν κατοχὴν τινος, περιουσία. ἐνδεής=ὁ ἔχων χρεῖαν, ἔλλειψιν. λίαν' εἰς τὸ καταφανεῖς. δόσις=δωρεά. ἐμπορία=ἐμπόριον. καπηλεύω=εἶμαι κάπηλος, κάμνω ἐμπόρον.

2. ἄν' ἀναφέρεται εἰς τὸ γενέσθαι=γένοιτο ἄν. ἐπιτήδευμα=ἀσχολία, ἐργασία. ὀρέγω καὶ μέσ. ὀρέγομαι=ποθῶ, ἐπιθυμῶ. τρυφῶ=ζῶ τρυφηλῶς, ὑπερηφανεύομαι. βίος=συντήρησις τῆς ζωῆς.

3. πολιτεύομαι=ζῶ ὡς πολίτης. ἐπιτίθεμαί τι=ἐπιχειρῶ ἐναντίον τινός. ἐξεῖναι τοῖς ἐχθροῖς ἐπιθέσθαι ταῖς ἀλλήλων ἀμαρτίας=να ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ἐχθροὺς νὰ ψέγοι-σι (ἐπικρίνωσι) τὰ σφάλματα ἀλλήλων. ὑποθήκη=παραίνεσις, συμβουλή.

4. ἀνουθέτητος=ὁ μὴ συμβουλευθεῖς, ἐκεῖνος ποὺ δὲν πῆρε συμβουλὰς. συνόντες (σύνειμι)=οἱ συναναστρεφόμενοι. οἱ συνόντες αὐτοῖς πρὸς χάριν ὀμιλοῦσι=οἱ συναναστρεφόμενοι αὐτοῦς ὀμιλοῦν πρὸς εὐχαρίστησίν των, διὰ νὰ τοὺς εὐχαριστήσουν. χρῆμα' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μετὰ

χειρίζεται τις, τὸ χρήσιμον (πρβλ. κτῆμα). πρᾶγμα=περιουσία. ἀφορμή=ἡ ἀρχή, τὸ κεφάλαιον. ἰδιωτεύω=εἶμαι ἰδιώτης, δηλ. ζῶ κατ' ἰδίαν μὴ ἀναμαιγνύμενος εἰς τὰ δημόσια. πρᾶττω· ἀμεταβ.=εὐρίσκομαι εἰς τινα κατάστασιν. ἐπεικῶς πρᾶτόντων=τῶν εὐρισκομένων εἰς μέσῃν τινὰ κατάστασιν.

5. δυναστεία=ἐξουσία. ἐνθυμοῦμαι τι=βάλλω τι εἰς τὸν νοῦν μου, σκέπτομαι. διεξέρχομαι=διηγοῦμαι λεπτομερῶς. ὅπως οὖν=κατὰ τινα τρόπον. λυσιτελῶ=παρέχω ὠφέλειαν· τὸ πλεῖστον ἀπροσώπως=εἶναι καλύτερον.

6. ἀνωμαλίας καὶ ταραχῆς· δηλ. τῆς ἐν τοῖς βασιλείοις συμβαίνουσας. ὡσπερ ἱερωσύνην· νομίζουσιν οἱ βασιλεῖς, ὅτι ἡ βασιλεία ἀρμόζει εἰς πάντα ἄνθρωπον, ὅπως ἡ ἱερωσύνη, ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ ἔχει τιμὰς τινὰς ἑξαιρετικὰς, ὅπως ἡ βασιλεία. Ἄλλὰ οἱ ἱερεῖς δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην νὰ ἔχουσιν τόσῃν πείρᾳ τῶν πραγμάτων, ὅσῃν οἱ μέλλοντες βασιλεῖς.

B.

6. κατὰ τρόπον=κατὰ τὸν δέοντα τρόπον, ὅπως πρέπει. ἐξ ὧν = ὅπως, καθ' ὄλων=περὶ ὄλων. στοχάζομαι=προσπαθῶ νὰ εἰδῶ, νὰ ἐπιτύχω. διέρχομαι =διηγοῦμαι λεπτομερῶς· ἡ σύνταξις: ἐγὼ δὲ πειράσομαι διελθεῖν καθ' ὄλων τῶν ἐπιτηδευμάτων, ὧν χρὴ στοχάζεσθαι καὶ περὶ ἃ δεῖ διατρίβειν.

7. ἐξεργάζομαι τι=φέρω τι εἰς πέρας, τελειώνω. συνορῶ = βλέπω (διὰ μιᾶς) καλῶς. καταλογάδην=τὸ ἐν πεζῷ λόγῳ γραφόμενον, ἀντίθ. τοῦ ἐν μέτρῳ. συντίθημι=συνθέτω, κατασκευάζω. παρέσχε· γνώμ. ἀορ. καταδεῆς=ἐλλιπής. δόξα=ὑπόληψις, φήμη. ὀνήσειε· τοῦ ὀνήνημι = ὠφελῶ.

8. ἐπ' ἀρετὴν=ἵνα γίνουσιν ἐνάρετοι. πολιτεία=βίος τοῦ πολίτου.

Γ.

9. κεφάλαιον=τὸ κύριον, σπουδαιότατον ζήτημα. ἄν...ἐν κεφαλαίοις περιλάβωμεν=ἄν... ὀρίσωμεν ἐν γενικαῖς γραμμαῖς (κεφαλαιωδῶς). καλῶς πρᾶττω ἢ εὖ πρᾶττω=εὐτυχῶ. συμπίπτω=συμβαίνω.

10. ῥαθυμῶ=φεύγω τοὺς πόνους (κόπους) ἀπὸ ψυχικῆν παρалуσίαν, ἀμελῶ δὲ=δὲν φροντίζω ἢ διότι περιφρονῶ ἕνα

πράγμα ἢ διότι προσέχω εἰς ἄλλο, ἂν καὶ εἶμαι φιλόπονος. ὅπως φρονιμώτερον διακείσονται—πῶς θὰ εἶναι συνετώτεροι τῶν ἄλλων.

11. ἀσκητής=ἀθλητής. τίθημι ἄθλον=ὀρίζω βραβεῖον.

Δ.

ταῖς τιμαῖς...ταῖς ἀρεταῖς=κατὰ τὰς... καταγιγνώσκω τινὸς δυστυχίαν=καταδικάζω τινὰ εἰς δυστυχίαν.

13. οὕτω διάκεισο τὴν γνώμην=τοιαύτην γνώμην ἔχε ποιητὰς· ἔννοσι τὸν Ἡσίοδον, Θέογνιν, Φωκυλίδην, σοφιστὰς δὲ τοὺς κατ' Ἰσοκράτην, οἵτινες ἦσαν πολλοί. τῶν μὲν, δηλ. σοφιστῶν, τῶν δέ, δηλ. ποιητῶν. ἀγωνιστής=ὁ ἀντίπαλος. οἶον ὑπεθέμεθα=ὁποῖον ἐθέσαμεν ὡς πρότυπον.

14. παρακαλῶ=προτρέπω, παρακινῶ. ἀτιμάζω=καταφρονῶ. ἐρρωμενεστέρωσ=μετὰ μεγαλυτέρας προθυμίας

Ε.

15. οἶόν τέ (ἔστι)=εἶναι δυνατόν. χαίρω τινί=χαίρω διὰ τι. μέλει μοί τινος=φροντίζω περὶ τινος. περὶ παντός ποιῶμαι=ἐκτιμῶ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο. κεχαρισμένως=εὐδαρέστως, ἀγαπητῶς.

16. δημαγωγῶ=ἄγω, διευθύνω τὸν λαόν. περιορῶ=παραβλέπω, ἀνέχομαι.

ΣΤ.

17. ἐπιτηδεύματα (ἐνταῦθα)=τὰ κατ' ἔθιμον γινόμενα εἰς τὴν πόλιν καὶ ὄχι κατὰ νόμον ἢ πρόσταγμα τῶν κρατούντων. καθεστώσ=νενομοθετημένον, ἐπικρατοῦν. μετατίθημι=μεταβάλλω, τροποποιῶ. σύμπας=ὅλος ὁμοῦ, ὡς ἐπιρρ. δέ=γενικῶς, καθόλου. σφίσιν αὐτοῖς ὁμολογουμένους=οἱ ὁποῖοι νὰ εἶναι σύμφωνοι μὲ τὸν ἑαυτὸν τους, νὰ μὴ περιέχουν ἀντιφάσεις· ἀμφισβήτησις=φιλονικία, ἀντιλογία (τσάκωμα). διάλυσις=χωρισμός, εἰρήνη. κείμενοι νόμοι=ὄρισμένοι νόμοι.

18. ἐργασίας· ἔνν. τὰς περὶ τὴν γεωργίαν, ἐμπόριον καὶ τέχνας ἀσχολίας. πραγματείας· ἔνν. τὴν πολυπραγμοσύνην τὴν ἀνάμειξιν εἰς πολλὰ πράγματα. τὰς μὲν· ἔνν. πραγματείας. τὰς δέ· ἔνν. ἐργασίας.

19. ταῖς κατασκευαῖς λαμπρῶς· ἐννοεῖ ὄχι μόνον τὰς δημοσίας οἰκοδομὰς, δηλ. ἀγορὰς, λιμένας, ἀλλὰ καὶ γενικώτερον ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὅποια πρέπει νὰ ὑπάρχουν εἰς πόλιν καλῶς κατοικουμένην. οἰκῶ (ἐπὶ οἴκου ἢ πόλεως) = κυβερνῶ, διευθύνω. λαμπρῶς = ἐλευθερίως, μεγαλοδύως, ἀντιθ. πρὸς τὸ ἀκριβῶς = φειδωλῶς. ταῖς πράξεσιν ἀκριβῶς· ἐνν. εἰδικώτερον πράξεις τὰς περὶ τὰς προσόδους τῆς πόλεως. διαρκῶ = ἰσχύω, ἀντέχω.

20. πράττω ἀγαθόν = ἐπιτυγχάνω, λαμβάνω. καταβάλλω (ἰδίως ἐπὶ σφαγῆς θυμάτων) = θύω· ἢ σύνταξις: ἐλπὶς ἐστὶ πράξιν (λαβεῖν) ἀγαθὸν τι παρὰ τῶν θεῶν μᾶλλον τοῖς τοιούτους ἢ τοῖς καταβάλλοντας ἱερεῖα.

Z.

τίμα ταῖς μὲν ἀρχαῖς...ταῖς δὲ ἀληθείαις αὐταῖς τοὺς εὐνουστάτους = διὰ τῶν τιμῶν μετὰ τῶν ὁποίων συνυπάρχει ἀρχὴ καὶ ἐξουσία τίμα τοὺς συγγενεῖς, διὰ δὲ τῶν ἀληθεστάτων τιμῶν (ὡς π. χ. ἢ πρόσκλησις τινος πρὸς σύσκεψιν, ἢ στεφάνωσις ἢ δωρεὰ διὰ καλὰς πράξεις καὶ τὰ ὅμοια) τοὺς φιλικώτατα διακειμένους.

21. τυραννίς = βασιλεία. πολιτικὸς οἶκος = ὁ ἀνήκων εἰς πολίτας, ἰδιωτικὸς.

22. συμβόλαιον = συμφωνία, ὑποχρέωσις. ἀλλὰ τοὺς παρὰ σοῦ λαμβάνειν ἀξιοῦντας· ἐνν. τοὺς σοφοὺς, διότι οὗτοι εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ ἔχοντες ἀνάγκην τῆς παρὰ τῶν βασιλέων φιλοτιμίας.

23. ὅταν σοι καιρὸς ἦ· ἐνν. ὀργισθῆναι. δεινός = φοβερός (ἀντιθ. τοῦ πρῶτος)· ἢ σύνταξις: φαίνου δεινός μὲν τῷ μηδὲν λανθάνειν σε τῶν...πρῶτος δὲ τῷ ποιεῖσθαι τὰς τιμωρίας ἐλάττους τῶν...

24. ἀρχικὸς = ἡγεμονικὸς, βασιλικὸς, ἔμπειρος εἰς τὸ διοικεῖν. χαλεπότης = αὐστηρότης. ἠττώμαι τινος = εἶμαι κατώτερός τινος· ἢ σύνταξις: βούλου σὺ εἶναι ἀρχικὸς μὴ χαλεπότητι μηδὲ τῷ κολάζειν....., ἀλλὰ τῷ ἠττάσθαι καὶ νομίζειν. ταῖς ἐπιστήμαις = ὡς πρὸς τὴν γνῶσιν τῆς πολεμικῆς τακτικῆς. ὁμιλῶ πρὸς τινα = συναναστρέφομαι μετὰ τινος, σχετίζομαι.

25. φιλονικῶ = ἀγωνίζομαι ἐπιμόνως. περιγίγνομαι = ὑπεριερωθῶ. περιβαλλομένους μείζω = μείζω περιβάλλοντας ἐ-
αυτοῖς, κτωμένους.

27. τῆς σῆς φύσεως ἀξίους = ἐκείνους πού προσαρμόζον-
ται εἰς τὸν χαρακτῆρά σου.

Η΄.

χρῶμαι = συναναστρέφομαι. ἐφίστημί τινά τινι = διορίζω
τινά ἐπὶ τινος. ἐφίστη τοῖς πράγμασι = διορίζει πρὸς διαχεί-
ρισιν τῶν ὑποθέσεων.

28. ἀμαρτάνω = ἀποτυγχάνω, σφάλλομαι. ἀμαρτανόμενα =
ἐσφαλμένα, σφάλματα. δίδωμι παρρησίαν = παρέχω ἐλευθερίαν
λόγου. ἀμφιγνοῶ = εἶμαι ἐν ἀμφιβολίᾳ. συνδοκιμάζω = ἐξετά-
ζω μετὰ τινος ἢ ὁμοῦ. πλεόν ἔχω = πλεονεκτῶ, εὐρίσκομαι εἰς
ἀνωτέραν μοῖραν.

29. εἰκῆ = ματαίως, ἄνευ σκοποῦ. ἀλογίστως = ἀπερισκέ-
πτως. ἐπιδίδωμι = προχωρῶ, προάγομαι.

Θ΄.

30. φιλοτιμοῦμαι ἐπὶ τινι = στηρίζω τὴν φήμην εἰς τι
πράγμα, εἶμαι ὑπερήφανος δι' αὐτό. μέγα φρονῶ ἐπὶ τινι =
εἶμαι ὑπερήφανος, ὑπερηφανεύομαι διὰ τι πράγμα. μέτεμι =
εἶμαι μεταξύ. μετέστί μοί τινος = μετέχω τινός. φαῦλος =
μικρός, μηδαμινός. ἐνδείκνυσο σπουδάζων = ἀποδείκνυε διὰ
τεκμηρίων ὅτι ἀσχολεῖσαι.

31. ἤθος = οἱ τρόποι καὶ τὰ ἔθιμα τῶν ἀνθρώπων,

32. περὶ πλείονος ποιουμαί τι = προτιμῶ. ὠνητός = ἀγο-
ραστός. παραγίγνομαι = προσγίγνομαι, συμβαίνω.

33. ἀκμὴ καιρῶν = κρίσιμος στιγμή, εὐκαιρία. δυσκατα-
μαθῆτως = ὄν δύσκολον εἶναι νὰ μάθῃ τις ἢ ἐννοήσῃ. πλεονάζω
= εἶμαι περιττός, ἀπαιτῶ ὑπερβολικά (ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ ἐλ-
λείπω). μετριότης = τὸ προσῆκον μέτρον, τὸ ὀρθόν.

Ι΄.

34. ἀστεύς = εὐγενής τοὺς τρόπους. σεμνός = σεβαστός,
μεγαλοπρεπής. σεμνύνομαι = εἶμαι σεμνός. ἀμφοτέραις ταῖς
ιδέαις· δηλ. τῇ ἀστειότητι καὶ τῇ σεμνότητι. ἰδέα = τρόπος.

35. ἀκριβῶ=ἐξακριβῶνω τι· μετέρχομαι (μέτιμι)=ἐπιδιώ-
κω. θεωρῶ=ἐξετάζω.

36. καλῶς=ἐντίμως. αἰσχροῶς=ἀτίμως.

ΙΑ.

37. μὴ παρίδης τὴν σαυτοῦ φύσιν ἅμα διαλυθεῖσαν=
μὴ ἀφήσης νὰ διαλυθοῦν μαζί με τὸ σῶμά σου αἱ ἀρεταὶ σου.
φύσις=φυσικαὶ ιδιότητες.

38. συνεθίζω=συνηθίζω.

39. ἀκριβῶς=μὲ λεπτολογίαν.

ΙΒ.

40. παραλανθάνω=διαφεύγω τὴν προσοχήν. τοσοῦτων
ὄντων τὸ πλήθος.....ἐπιτηδεύοντες=καὶ ἰδιῶται καὶ ἀρ-
χοντες, οἱ μὲν ἔχουν εἶπει, οἱ δὲ ἔχουν ἀκούσει, ἄλλοι δὲ ἔχουν
ἴδει ἄλλους νὰ πράττουν, μερικοὶ δὲ καὶ οἱ ἴδιοι τυχαίνει νὰ ἀ-
σχολοῦνται (καταγίνωνται) εἰς τι ἐκ τούτων (ἐνν. τὰ ὅποια ἔχουν
λεχθῆ ὑπ' ἐμοῦ), ἀφοῦ εἶναι τόσα πολλὰ.

41. ἀλλὰ γὰρ=ἀλλὰ βεβαίως. τοῦτον χαριέστατον· ἐνν
τὸν λέγοντα.

43. Ἡσίοδος· 750 — 700 π. Χ. ἦτο ποιητὴς τῶν
χωρικῶν, ὡς ὁ Ὀμηρος τῶν ἀνάκτων. Θεόγνις καὶ Φωκυλίδης
550 π. Χ. ποιηταὶ ἐλεγείων, (εἴδους λυρικῆς ποιήσεως) αἱ ὅποια
περιέχουν γνώμας πολιτικάς καὶ ἠθικάς. αἰροῦμαι, μεσ.=προ-
τιμῶ. αἰροῦνται συνδιατρίβειν ταῖς ἀλλήλων ἀνοίαις=προ-
τιμοῦν νὰ ἀκούουν τοὺς ἀνοήτους λόγους ἀλλήλων.

ΙΓ.

45. σιτίον ἐν τῷ πληθ. κατὰ τὸ πλεῖστον σιτία = τροφαί.
θρέμμα=ζῶον (ἰδίᾳ δὲ πρόβατα, αἴγες).

46. οἱ... τοῖς εἰρημένοις.....=οἱτοι γὰρ. ἀπλοῦς=χρηστός.

47. λοιδοροῦμαι· ἐνταῦθα ἐπὶ παθ.. σημασίας=ὑβρίζομαι·
λοιδοροῦντας καὶ λοιδορουμένους=ὑβρίζοντας καὶ ὑβριζο-
μένους. ἐρημία=μοναξιά. καθ' ἀπάντων=περὶ ἀπάντων.

48. κεχαρισμένος (χαρίζομαι)=εὐάρεστος. ἄμιλλα=ἀγών
ψυχαγωγῶ=προσελκύω, σαγηνεύω. ψυχαγωγοῦμαι=αἰσθά-

νομαι ψυχικὴν ἀγαλλίασιν. καταχρῶμαι πρὸς τὴν ποιήσιν = κάμνω πλήρη χρῆσιν εἰς τὴν ποιήσιν.

49. εἰς πράξεις κατέστησαν = ἐδραματοποίησαν. ἀφεκτέον (ἀπέχομαι) = πρέπει νὰ ἀπέχη τις.

ΙΔ.

50. κρίνειν ταῖς ἡδοναῖς = ἐκ τῶν ἡδονῶν. μήτε τὰ σπουδαῖα τῶν πραγμάτων... δοκιμάζειν = μήτε τὰ πράγματα σπουδαῖα μήτε τοὺς ἀνθρώπους φρονίμους νὰ κρίνης ἀναλόγως τῆς προσερχομένης ἐξ αὐτῶν εὐχαριστήσεως, ἀλλὰ ἀναλόγως τῆς (προσερχομένης) ὠφελείας.

51. ἄλλως τε = διὰ τε ἄλλα καί. ἐριστικός = ὁ ἀγαπῶν τὰς λογομαχίας, διαλεκτικός. πολιτικός λόγος = ὁ ἔχων σχέσιν πρὸς τὸν ὅλον δημόσιον βίον, δημόσιος. αὐτοῖς· ἐνν. τοῖς περὶ τὴν φιλοσοφίαν διατρέβουσι· ἢ σύνταξις· δεῖ τὸν πεπαιδευμένον φαίνεσθαι ἐξ ἐκάστου τούτων (τῶν ἐριστικῶν, πολιτικῶν καὶ ἄλλων τινῶν λόγων) δυνάμενον βουλευέσθαι.

52. ἀφέμενον τῶν ἀμφισβητουμένων· δηλ. ἐκεῖνα περὶ τὰ ὅποια δὲν ὁμονοοῦν οἱ φιλόσοφοι. ἐπὶ τοῦ συνομολογουμένου (ἐλθόντα) = εἰς ἐκεῖνο περὶ τοῦ ὁποίου ὁμολογοῦσι (δηλ. ὅτι δεῖ τὸν καλῶς πεπαιδευμένον ἐξ ἐκάστου τούτων φαίνεσθαι βουλευέσθαι δυνάμενον). λαμβάνειν αὐτῶν τὸν ἔλεγχον = νὰ λαμβάνωσι τὸν ἔλεγχον τῶν φιλοσόφων. ἔλεγχον· δηλ. νὰ προτιμοῦν τὸν πολλὰ χρήσιμα διδάσκοντα φιλόσοφον τοῦ μηδὲν ἢ πολὺ ὀλίγα δυναμένου νὰ διδάσκη. ἐπὶ τῶν καιρῶν = εἰς καιρίμους στιγμὰς.

53. τυραννικώτατος = μάλιστα τυράννω, βασιλεῖ, πρόπον.

ΙΕ.

45. κατατρέβω = καταστρέφω, φθείρω.

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

II.

ΕΥΑΓΟΡΟΥ ΕΓΚΩΜΙΟΝ

Η

ΕΥΑΓΟΡΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΚΑΙ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΕΡΓΑΣΙΟ
ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ
ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ
ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ
ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ
ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ
ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ὁ Εὐαγόρας ἀνῆκεν εἰς οἶκον, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἄρξει ἐπὶ μακρὸν τῆς Σαλαμίνας τῆς Κύπρου. Ἄλλος Εὐαγόρας, συγγενῆς του, ἐξεβλήθη τῆς ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ Φοίνικος βασιλέως, ὁ δὲ Εὐαγόρας οὗτος διατρέχων τὸν κίνδυνον νὰ φονευθῆ ὡς ἔχων δικαιώματα ἐπὶ τοῦ θρόνου ἔφυγεν εἰς Κιλικίαν. Ἐκεῖ δὲ ὠργάνωσε συνωμοσίαν καὶ τῷ 410 ἐπανελθὼν εἰς Σαλαμίνα κρυφίως μετὰ πίων συνωμοτῶν ἐξέβαλε τὸν τύραννον καὶ ἔλαβε τὴν βασιλείαν. ὡς βασιλεὺς ἀνεδείχθη μέγας μεταρρυθμιστής. Ἀφοῦ ὠχύρωσε τὴν Σαλαμίνα, ὠργάνωσε τὸ ἐμπόριον, ἠύξησε τὸ ναυτικὸν καὶ ἐπανεισήγαγε ἤθην καὶ ἔθιμα τῶν Ἑλλήνων. Ἐπέτυχεν ἀναγνώρισιν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν καὶ ἐπελήφθη τῆς ἐπεκτάσεως τῆς δυνάμεώς του καὶ κατέλαβε τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Κύπρου. Συνεπολέμησε μετὰ τοῦ Ἀθηναίου Κόνωνος καὶ τῶν Περσῶν, τοὺς ὁποίους αὐτὸς ἔπεισε νὰ ἀγωνισθοῦν εἰς τὴν Κνίδον κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων. Ἦδη οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ τοῦ 396 εὐγνωμονοῦντες εἶχον ἀνεγείρει ἐν τῷ Κεραμεικῷ ἀνδριάντα τοῦ Εὐαγόρου. Ἡ Ἀνταλκίδειος συνθήκη 387 ἀφῆκε τὴν Κύπρον εἰς τοὺς Πέρσας, ὁ δὲ Εὐαγόρας ἠγωνίσθη κατ' αὐτῶν μέχρις οὗ ἐπέτυχεν ἕνεκα διαφορίας τῶν ἀρχηγῶν τοῦ Περσικοῦ στρατοῦ τὴν σύναψιν εἰρήνης, δι' ἧς ἀνεγνωρίσθη ἡ ἀρχὴ του ἐν Σαλαμίनि. Μὴ κυρωθεῖσης ὁμως τῆς συνθήκης ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν ὁ Εὐαγόρας ἠγωνίσθη ἐπὶ 10ετίαν 386—376. Τέλος δὲ ἐπιτυχῶν βοήθειαν ἐκ μέρους τῶν Λακεδαιμονίων ἠνάγκασε τοὺς Πέρσας εἰς σύναψιν ἐντίμου δι' αὐτὸν συνθήκης. Ὀλίγον βραδύτερον ἐδολοφο-

νήθη, διεδέχθη δὲ αὐτὸν ὁ υἱὸς του Νικοκλῆς (Ἰσοκρ. Εὐαγόρας Ξενοφ. Ἑλλ. Δ. 8,34. Διοδ. ΙΔ.110, ΙΕ, 2, 8, 3, 47).

Τὸ ἐγκώμιον τοῦ Εὐαγόρου εἶναι λόγος συναφῆς τοῦ πρὸς Νικοκλέα. Ἦτο δὲ ὁ πρῶτος τοῦ εἴδους τούτου, διότι πρότερον τὰ ἐγκώμια τῶν συγχρόνων ἀνελάμβανον νὰ πλέκωσιν οἱ ποιηταί. Διὰ τοῦτο δὲ μεθ' ὑπερηφανείας ἐξαίρει τὴν νέαν ταύτην ἐφεύρεσιν τῆς σοφίας αὐτοῦ ὁ ῥήτωρ ἐν § 8.

Ὁ λόγος οὗτος ἐγράφη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Εὐαγόρου 374 π. Χ. καὶ μετὰ τὸν πρὸς Νικοκλέα παραινετικὸν περὶ τὸ 370 π. Χ. ὡς γίνεται φανερὸν ἐκ τοῦ τέλους του, ἔνθα λέγει “ οὐ νῦν σε παρακλεύομαι σπουδαῖεν περὶ τὴν ἀρετὴν, ἀλλὰ καὶ πάσαι, “δηλ. ἐν ταῖς παραινήσεσι,.. Πρῶτον δηλ. ἔγραψε πρὸς αὐτὸν τὰς παραινήσεις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του, ἔπειτα δευτέρον τὸν ἐπιτάφιον τοῦτον, ἵνα πλέον καὶ διὰ τούτου εὐνοϊκός εἰς αὐτὸν φανῆ, τιμῶν τὸν θάνατον τοῦ Εὐαγόρου. Λέγουν δὲ τινες ὅτι καὶ 30 τάλαντα ἔλαβε διὰ τὸν λόγον τοῦτον.

B. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

A.

1. ἐπιφέρω = θέτω προσφοράς ἐπὶ τάφον. ἐπιφερόμενα = τὰ εἰς τὸν τάφον προσφερόμενα, ἦσαν δὲ ταῦτα ζῶον θυσίαι, ἀκόμη δὲ καὶ πᾶν τίμιον καὶ εἰς τὸν τεθνεῶτα προσφιλέσ. τριήρων ἀμίλλαις· ἔθος ἦτο καὶ διὰ τριήρων νὰ ἀγωνίζωνται διαπλέοντες οὐ μόνον κατὰ τοὺς ἐπιταφίους ἀγῶνας, ἀλλὰ καὶ ἐν ἑορταῖς, π. X. τοῖς Παναθηναίοις.

2. ἐπιτήδευμα· ἰδὲ πρὸς Νικ. A. 2. διέρχομαι· ἰδὲ πρὸς Νικ. B, 6. τῶν ἐκείνω· ποιητ. αἴτιον.

3. μεγαλόψυχος = ὁ ἔχων μεγάλην ψυχὴν, γυνναῖος, ὅπως καταλείφουσι· τὶ προτ. εἶναι:

4. ἐξεργάζομαι· ἰδὲ πρὸς Νικ. B, 7. ἀγωνία = ἀγών, γυμναστικὴ ἀσκήσις. καλῶς = ὀρθῶς, δικαίως, τελείως.

B.

5. ἐφ' αὐτῶν = τοὺς ἐπὶ τῆς ἐποχῆς των. εὐλογῶ = λέγω καλοὺς λόγους, ἐπαινῶ.

6. ἀθυμῶ = κατέχομαι ὑπὸ ἀθυμίας, λύπης. ἐπέκεινα, ἀντὶ τοῦ ἐπ' ἐκεῖνα = πέραν ἐνν. τοὺς πρὸ τῶν Τρωικῶν, δηλ. Ἡρακλέα, Θησέα κ. λ. π. ὑμνουμένους = δι' ὕμνων ἐγκω-

μαζομένους. τραγωδοῦμαι = γίνομαι ὑπόθεσις τραγωδίας. τραγωδοῦμενοι = ἐν δράμασιν ἀδόμενοι. δυσκόλως πεφύκασι = ἐκ φύσεως εἶναι δύστροποι. εὖ πάσχω = εὐεργετοῦμαι, τὸ ἐνεργητ. εὖ ποιῶ.

7. ἄλλως τε καὶ = διὰ τε ἄλλα καί. ἐπίδοσις = πρόοδος, βελτίωσις.

Γ.

8. περὶ τὴν φιλοσοφίαν εἰμί = ἀσχολοῦμαι περὶ τὴν φιλοσοφίαν.

9. τοῖς ποιηταῖς πολλοὶ δέδονται κόσμοι = εἰς τοὺς ποιητὰς εἶναι δεδομένα (ἐπιτετραμμένα) πολλὰ μέσα πρὸς ἐπικόσησιν (καλλωπισμόν) τοῦ λόγου. τεταγμένοις ὀνόμασι = τοῖς ἐν περισσοτέρᾳ χρήσει, τὰ ὅποια κατωτέρω λέγει πολιτικὰ ὀνόματα. διαποικίλλω = ποικίλως κοσμῶ.

10. οἱ περὶ τοὺς λόγους = οἱ πεζογράφοι. ξένα ὀνόματα· τὰ ἀπὸ ἄλλης γλώσσης ἢ διαλέκτου. καινά· τὰ ἐπὶ ἄλλης τιθέμενα σημασίας ἀπὸ ἐκείνην εἰς τὴν ὁποίαν ἐτίθεντο μέχρι (τοῦδε), ἀκόμη δὲ καὶ τὰ ἀρχαῖα τὰ μὴ ὄντα πλέον ἐν χρήσει. ἀποτόμως = μὲ ἀκρίβειαν, χωρὶς ὑπερβολάς. τῶν ὀνομάτων τοῖς πολιτικοῖς· τὰ ὅποια οἱ πολῖται γνωρίζουν, εἶναι δὲ αὐτὰ τὰ πρὸ μικροῦ κληθέντα ὑπὸ τοῦ ῥήτορος τεταγμένα. ἐνθυμήματα· ὑπὸ τῶν ῥητόρων λέγονται (ἐν ἀντιδιαστολῇ πρὸς τὰ ὀνόματα) ἐκεῖνα τὰ ὅποια οἱ διαλεκτικοὶ καλοῦν συλλογισμούς. τοῖς περὶ αὐτὰς τὰς πράξεις = τὰ ὅποια εἶναι ἐγγὺς τῶν πράξεων καὶ δὲν λαμβάνονται μακρόθεν καὶ πανταχόθεν. οἱ δὲ οὐδενὸς τούτων κοινωνοῦσιν = οἱ δὲ ἐν πεζῷ λόγῳ γράφοντες οὔτε μέτρου οὔτε ῥυθμοῦ κοινωνοῦσι. ψυχαγωγῶ· ἰδὲ πρὸς Νικ. ΙΓ, 48. διάνοια = νοῦς, περιεχόμενον.

11. δόξα· ἰδὲ πρὸς Νικ. Β, 7.

Δ.

12. περὶ τῆς φύσεως = περὶ τῆς γενέσεως, τῶν ἄλλων

ἔνεκα· δηλ. χάριν τῶν μὴ γνωριζόντων. καταδεής· ἰδὲ πρὸς Νικ. Β, 7.

13. τῶν καθ' αὐτοὺς = τῶν συγγρόνων των.

Ε.

14. Αἰακός· υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Αἰγίνης, προσφιλῆς εἰς τοὺς θεοὺς διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ δικαιοσύνην. Οὗτος πασχούσης ποτὲ τῆς Ἑλλάδος ἐξ ἀνομβρίας ἐπεκαλέσθη τὸν Δία καὶ ἦλθεν ἢ ποθουμένη βροχή· δι' ὃ καὶ οἱ Αἰγινῆται τῷ ἴδρυσαν ἱερὸν, τὸ Αἰάκειον. Ἐκαλεῖτο δὲ καὶ ἡ ἐορτὴ τὴν ὁποίαν ἐώρταζον πρὸς τιμὴν τοῦ Αἰακοῦ καὶ ὁ ἀγὼν τὸν ὁποῖον ἠγωνίζοντο Αἰάκεια. Ἀποθανὼν ὁ Αἰακὸς κατετάχθη μετὰ τοῦ Μίνωος καὶ Ῥαδαμάνθυος, ὡς εἰς τῶν ἐν τῷ Ἄδῃ κριτῶν. ἀνχμός=ξηρασία. ὑπερέβαλλεν· ἔνν. πᾶσαν ἀνθρωπίνην βοήθειαν.

15. εὐχὴ = προσευχὴ, τάξιμον. μεταλλάσω τὸν βίον= μεταβάλλω τὸν βίον, ἀποθνήσκω. Πλούτων· ὁ θεὸς τοῦ Ἄδου. Κόρη· ἡ Περσεφόνη, σύζυγος τοῦ Πλούτωνος.

ΣΤ.

16. τούτου δὲ παῖδες· ἡ ἀπόδοσις πρὸς τὰ ἀνωτέρω. τοῦτο μὲν γὰρ Αἰακός· ἀντὶ τοῦ τοῦτο δὲ τῶν αὐτοῦ παίδων Τελαμώνος καὶ Πηλέως. Τελαμών· υἱὸς τοῦ Αἰακοῦ, ἀδελφὸς τοῦ Πηλέως. Οὗτος ἦλθεν εἰς Σαλαμίνα, ἔνθα διεδέχθη τὸν βασιλέα καὶ νυμφευθεὶς τὴν Περίβοιαν ἐγέννησεν υἱὸν τὸν Αἴαντα. Ἦτο ὁ Τελαμὼν ἐκ τῶν Ἀργοναυτῶν καὶ συνάδευσε τὸν Ἡρακλέα κατὰ τοῦ Λαομέδοντος, βασιλέως τοῦ Ἰλίου. Τοῦτον τὸν Λαομ. ἐβοήθησαν εἰς τὴν κτίσιν τῶν τειχῶν τοῦ Ἰλίου ὁ Ἀπόλλων καὶ ὁ Ποσειδῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἠρνήθη εἰς τοὺς θεοὺς τὸν ὀφειλόμενον μισθόν, ὁ Ποσειδῶν ἔστειλε θαλάσσιον τέρας, εἰς ὃ ἐξετέθη ἡ θνηγῆτις τοῦ βασιλέως Ἡσιόνη. Ἄλλ' ὁ Ἡρακλῆς ἐφόνευσε τὸ τέρας, ὃ δὲ σύνοδος τοῦ Τελαμῶν ἔλαβεν ὡς ἀριστεῖον τὴν νέαν Ἡσιόνην, ἐκ τῆς ὁποίας ἐγέννησεν υἱὸν τὸν Τεῦ-

κρον, τὸν ἀριστον τῶν Ἑλλήνων τοξοτῶν πρὸ τῆς Τροίας. Οὗτος ὅτε ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Σαλαμίνα μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Τροίας, ἀπεβλήθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς του, διότι δὲν ἐξεδικήθη τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ του Λίαντος. Ἐκεῖθεν δὲ ἦλθεν εἰς Κύπρον. Πηλεὺς υἱὸς τοῦ Αἴακοῦ, ὅστις ἔφυγεν ἐξ Αἰγίνης εἰς Φθίαν. Ἐκεῖ δὲ νυμφευθεὶς τὴν νηρηίδα Θέτιν ἐγέννησε τὸν Ἀχιλλέα. Κένταυροι παριστῶντο ἐν τῇ τέχνῃ ὡς ἵπποι μετὰ προτομῆς ἀνθρωπίνης. Ἦσαν ἡ ἀρχαιοτάτη μυθικὴ ἀντίληψις τῶν ὄρεσιβίων κατοίκων τῆς Θεσσαλίας. ὑμέναιος = τὸ γαμήλιον ἄσμα, τὸ ὁποῖον ἦδον αἱ τῆς νύμφης θεράπαιναι καὶ σύντροφοι, ἄγουσαι αὐτὴν εἰς τοῦ νυμφίου τὸν οἶκον, νυμφικὸν ἄσμα.

Z.

17. **τούτοιον ἑκατέρου** = ἑκατέρου τούτων. **ἐγενέσθην** = ἐγένοντο. **ἔλεγχος** = ἀπόδειξις. **ἀρετὴ** = ἀνδρεία.

18. **συνεξιλαί**· συνεξιαρῶ = συγκαυσιεύω.

H.

20. **δυναστεία** = κυριαρχία, ἔξουσία. **ἀπιστῶ** = εἶμαι ἀπιστος, δὲν ἐμπιστευομαί τινα. **ἀπιστῶν τοῖς πεπραγμένοις** = μὴ ἔχων ἐμπιστοσύνην λόγῳ τῶν πράξεών του. **κατασκευάζω** = διευθετῶ. **ἐκβαρβαρῶ - ῶ** = καθιστῶ ἐντελῶς βάρβαρον.

Θ.

21. **γίγνομαι** = ἔρχομαι εἰς τὸ εἶναι, γεννῶμαι. **ὄψις** = ὄραμα, φάντασμα. **μειζόνως γεγονῶς ἢ κατ' ἀνθρώπον** = ὅτι ἐγεννήθη μεγαλειότερόν πως ἢ ὅπως γεννᾶται συνήθως ὁ ἄνθρωπος. **δέω** = ἔχω ἀνάγκη. **τοσοῦτου δέω πλασάμενος** = τόσον πολὺ ἀπέχω νὰ δημιουργήσω πράγματα. **ἐκείνω** = ὑπ' ἐκείνου.

I.

22. **τοῖς τηλικούτοις** = τοῖς τοιαύτην ἡλικίαν ἔχουσι,

δηλ. τοῖς παισὶ. **πρεπώδης** = κατάλληλος, ἀρμόζων. **πρεπωδέστατα** = τὰ μάλιστα, πρὸ πάντων ἀρμόζοντα. **κρατιστεύω** = εἶμαι κράτιστος, ἀριστος. **τῶν ἡλικιωτῶν κρατιστεύω ἐν τοῖς ἀγῶσι** = νικῶ τοὺς συνηλικιώτας εἰς τοὺς ἀγῶνας.

23. **προσγίγνομαι** = προσέρχομαι, προστίθεμαι. **μέσως** = μετρίως.

24. **οἶος τέ εἰμι** = δύναμαι. **ἐν μέρει ιδιώτου** = ὡς ιδιώτης.

ΙΑ΄.

ἐξαμαρτάνω περὶ τινα = διαπραίτω σφάλμα εἰς τινα, βλάπτω τινά.

25. **δόξα** = προσδοκία, γνώμη. **παραλάσσω** = μεταβάλλω, ἐναλλάσσω τι με ἄλλο. **τοσοῦτον τῆς δόξης παραλλασσοῦσης** = ἐν ᾧ τόση διαφορὰ ὑπῆρχε μεταξὺ τῶν δύο γνωμῶν. **δαίμων** = ὁ θεός. **ὅσα ἀναγκαῖον ἦν παρασκευασθῆναι δι' ἀσεβείας** = τὰ ἐξ ἀνάγκης ἀσεβήματα, τὸν φόνον δηλ. τοῦ τότε κατέχοντος αὐτὴν ἄνευ τοῦ ὁποίου ἀδύνατον ἦτο νὰ βασιλεύσῃ ὁ Εὐαγόρας.

26. **ὀσίως καὶ δικαίως** = τηρῶν τὰ καθήκοντα αὐτοῦ πρὸς τε τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς ἀνθρώπους, (εὐσεβῶς καὶ ἀναμαρτήτως — Κοραῆς). **ἐκποδῶν ποιῶμαι τινα** = βγάζω ἀπὸ τῆ μέσης, φονεύω.

27. **οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔσχε** = δὲν ἐσκέφθη καθ' ὅμοιον τρόπον. **ταπεινωτέρας...** ἢ ὡς ἔπρεπεν εἰς τυράννους βασιλεῖς. **ψυχὴ** = γνώμη, φρόνημα. **μεγαλοφροσύνη** = μεγαλοψυχία, ὕψος φρονημάτων.

28. **ὁ πλάνος** = πλάνη, περιπλάνησις. **φυγαδικός** = ὁ ἀρμόζων εἰς ἐξόριστον. **τοὺς φυγαδικούς**· τοὺς ὁποίους φυσικὸν εἶναι νὰ πλανῶνται οἱ φυγάδες. **τὸ δι' ἐτέρων ζητεῖν τὴν κάθοδον**· δὲν ἦτό τι ἀσύνηθες παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλησι. **ὑπερορῶ** = καταφρονῶ. ἦν περὶ χρῆ τὸς εὐσεβεῖν βουλομένους· ἐνν. λαμβάνειν. **ἀφθρημῆν**· ἐνν. τὸ νὰ τιμωρῆ κανεῖς τοὺς βλάψαντας, ἀλλὰ νὰ μὴ βλάβη πρῶτος αὐτὸς ἄλλους. **διαμαρ-**

τάνω = δὲν ἐπιτυχάνω νὰ λάβω ἢ ἀποκτήσω. ὡς οἱ τοὺς πλείστους λέγοντες· ἔνν. λέγουσι, περὶ πενήτηντα.

IB.

29. ἀθυμῶ = χάνω τό θάρρος, λιποψυχῶ.

30. γάρ διασαφ. = δηλαδή. περιορῶ = παραβλέπω, περι- μένω, περιβλέπω. ὡσπερ εἶχε = καθὼς ἦτο, εὐθύς. διαιρῶ = χω- ρίζω εἰς δύο. διελὼν πυλίδα = διαρρήξας, ἀνοίξας πυλίδα. ἀντα- γωνιστής = ἀντίπαλος.

32. τὸ βασίλειον = τὸ ἀνάκτορον.

IG.

33. ἐχόμενα = τὰ ἐπόμενα. οἶμαι δηλώσειν = δηλὸν ἔσε- σθαι ἀμτβ. ἢ ποιήσεσθαι δήλωσιν περὶ ... μτβ.

IA.

34. οὐτ' ἂν ὁ λόγος ἴσως τοῖς καιροῖς ἀρμόσειε = οὐτε ὁ λόγος ἴσως δύναται νὰ ὠφελήσῃ εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν.

IE.

35. ῥάθυμος = ἀδιάφορος, ὀκνηρός. τὴν ἀρχὴν ταύτην· ἔνν. τὴν τῆς βασιλείας.

36. παρ' ἑαυτῶν = ἐξ ἑαυτῶν, μόνοι των. μεμυθολόγηκεν· ἔνν. ἄνδρα, ἥρωα, εἰς ὃ ἀναφέρεται ἢ ἄντων. ὅστις... περιγι- γνομαί τινος = ὑπερτεροῶ (ιδὲ πρὸς Νικ. Ζ' 25).

IZ.

37. ἐπὶ τάδε = πρὸς τοῦτο τὸ μέρος, ἀντιθ. τοῦ ἐπέκεινα. κτῶμαι = πορίζομαι, πορίζω δι' ἕτερον. Κύρος· ἡγεμὼν Πέρσης ἐπαναστατήσας κατὰ τοῦ Ἀστυάγου, τοῦ βασιλέως τῶν Μήδων, ὅστις εἰς τὴν τῶν Μήδων κυριαρχίαν ἀντικατέστησε τοὺς Πέρσας (559 π. X.)

38. τῷ μὲν ὀσίως καὶ δικαίως ... πέπρακται, (ἐδὲ κεφ. ια'. 26.)

39. ὑποστέλλομαι = ἀποκρύπτω τι ἐκ φόβου. οὐδὲν ὑπο- στειλάμενος = ἄνευ διαστροφῆς ἢ ἀποκρύψεως. ἐκείνως = κατ'

ἐκείνον τὸν τρόπον, ἐκ παντὸς τρόπου, δηλ. δικαίως καὶ ἀδίκως·
θρασέως = θαρραλέως, μετὰ πεποιθήσεως.

ΙΗ.

40. διήνεγκεν ἐπὶ μικροῖς = ὑπερεῖχεν εἰς μικρά. τοιούτων
καὶ τῶν λόγων· ἔνν. μικρῶν. τυραννίς = βασιλεία. περι-
μάχητος = περιζήτητος, ἀξιοζήλευτος. λόγων εὐρετής· ἔνν. ὁ
ῥήτωρ ἢ ὁ ἐν ἰδίῳι συλλόγοις εὐρίσκων λόγους πρὸς τὸν ὁποῖον
ἀντιδιαστέλλεται ὁ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου ῥήτωρ.

ΙΘ.

41. ὑπερβάλλω = ὑπερετεῶ. καταδεέστερος· (ιδὲ πρὸς Νικ.
Β', 7). εὐφρέστατος ἐτὴν γνώμην = δεξιὸς κατὰ τὸν νοῦν, ἀνθρω-
πος μὲ πνεῦμα ἐκ φύσεως. αὐτοσχεδιάζω = ὁμιλῶ ἐκ τοῦ προ-
χείρου. θαυμάζων δ' ὅσοι τῶν μὲν ἄλλων ἕνεκα τῆς ψυχῆς
ποιοῦνται τὴν ἐπιμέλειαν = ἵνα διατηρήσωσι τὴν ψυχὴν δι-
ευθύνουσι τὴν ἐπιμέλειάν των εἰς πάντα τὰ πρὸς τοῦτο χρήσιμα
πράγματα.

42. ῥαθυμία = εὐθυμία, διασκέδασις. εὐπραγία = εὐτυχία,
πρᾶξις ἀγαθῶν ἔργων. καρτερία = ὑπομονὴ τῶν πόνων. φθάνω
= φθάνω πρῶτος, προλαμβάνω. ἐπιεικῆς = ἀγαθός, δίκαιος.
σύνοιδα = ἔχω γνῶσιν πραγμάτων· τινος, γινώσκω.

43. οὐδὲ περὶ τῶν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκάστην προσπι-
πτόντων οὐδὲ περὶ ἐν πεπλανημένως εἶχεν = περὶ τῶν
καθ' ἐκάστην ἡμέραν συμβαινόντων δὲν ἐπλανᾶτο (δὲν ἠπατᾶτο)
οὐδὲ εἰς ἓν καὶ μόνον. σφόδρα = ἰσχυρῶς, κραταιῶς.

44. ἠττώμαι = εἶμαι ἠττων, κατώτερος. χρώμενοι = οἱ
φίλοι. συναγωγὴ προσώπου = σύμπτυξις τοῦ δέματος τοῦ
προσώπου, κατήφεια. βίου κατασκευὴ = ἡ κατάστασις τοῦ
βίου του. ὁμολογία = συμφωνία.

45. δι' αὐτὸν = ἐξ αἰτίας του. φύσις = φυσικὰ προσόν-
τα. ὀψιώνη = εὐκολία, ἡσυχία. ὑπολείπω καὶ μεσ. ὑπολεί-
πομαι = ἀφήνω ὀπίσω μου.

46. ὧν· ἐκείνων ἃ. ἐξ ἐκάστης πολιτείας (ἐξείλεγμένους

τὸ βέλτιστον) = ἐξ ἐκάστου εἴδους δημοσίας ἐνεργείας. τυραννικὸς = βασιλικός.

Κ.

47. ἐκβεβαρωμένην (ιδ. κεφ. η' 20). κατασκευαῖς (ἰδὲ πρὸς Νικ. στ' 19). ἐτίδοσις = αὔξησις, πρόοδος. ἦθος = συνήθεια, τρόπος. ἀπολείπομαι = εἶμαι ἔλλιπής ἐν τινι, μένω ὀπίσω. τῶν προσόντων ἐκείνων = τῶν ἀνηκόντων εἰς ἐκεῖνον. τῶν πεπραγμένων αὐτῷ = . . . ὑπ' αὐτοῦ.

49. τίς γὰρ ἂν ἐφίκοιτο τοιαύτης φύσεως = τίς ἤθελεν εὐστόχως παραστήσει (χαρακτηρίσει) τοιοῦτον ἄνδρα (κιν. τοιαύτην φύσιν ἔχοντα ἄνδρα); ἀπροσοίστως = ἀπροσπελάστως. χαλεπῶς = ἀγρίως. ἀπροσοίστως καὶ χαλεπῶς εἶχον = δὲν ἠμποροῦσε κανεῖς νὰ πλησιάσῃ, ἀντίθ. τοῦ ἐπὶ πραότητα καὶ μετριότητα προήγαγε.

50. μεταπίπτω = ὑφίσταμαι μεταβολήν.

ΚΑ.

51. ὀσιότης = εὐσέβεια, ἀγιότης.

52. Κόνων Ἀθηναῖος στρατηγός, διακριθεὶς κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον. Ἐπὶ δὲ τῆς ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς καταστροφῆς μόνος κατώρθωσε μετὰ 8 πλοίων διαφυγὸν νὰ σωθῆ ἔξ Κύλτρον. Ἐκεῖ μείνας 8 1)2 ἔτη μετὰ τὴν ἄλωσιν τῶν Ἀθηνῶν συνέδεσε σχέσεις μετὰ τῆς Περσικῆς αὐλῆς καὶ ἔλαβε παρ' αὐτῆς στόλον, διὰ τοῦ ὁποίου νικήσας τὸν Σπαρτιατικὸν στόλον ἀνέτρεψε τὴν ἡγεμονίαν αὐτῶν τὴν ἰδρυθεῖσαν ἀπὸ τῆς ἡττης τῶν Ἀθηναίων. Βραδύτερον δὲ σταλεῖς εἰς πρεσβείαν παρὰ τῶν Ἀθηναίων ἠχημαλώσθη ὑπὸ τοῦ Τιριβάζου καὶ ἤχθη εἰς Σάρδεϊς, ἐκεῖθεν δὲ δραπετεύσας ἦλθεν εἰς Κύλτρον πρὸς Εὐαγόραν ὅπου καὶ ἀπέθανε.

53. περὶ πλείονος ποιοῦμαι = προτιμῶ τὸν δέ . . . ἐνν. Εὐαγόραν.

56. καταναυμαχῶ = νικῶ ἐν ναυμαχίᾳ.

57. πλησίον ἐκείνου τε καὶ σφῶν αὐτῶν = πλησίον τοῦ
Διὸς τοῦ σωτήρος καὶ ἀλλήλων.

KB.

57. κατεργάζομαι = φέρω τι εἰς πέρας, κατορθώνω.

58. σπουδάζω = σπεύδω, ἀσχολοῦμαι ἐπιμελῶς καὶ προ-
θύμως. ἀμφισβητῶ = ὀρίζω, φιλονικῶ. Κῦρος· ἐνν. ὁ ἀδελ-
φὸς τοῦ Ἀρταξέρξου. μικροῦ δεῖν ἔλαθεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ βα-
σίλειον ἐπιστάς = παρ' ὀλίγον ἐπρόφθασεν αὐτὸν εἰς τὴν
προτεύουσάν του, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ. περιδεῶς = ἐν με-
γάλῳ φόβῳ. μεταξὺ πάσων εὖ = ἐν ᾧ χρόνῳ ὠφελείτο (ὑπὸ
τοῦ Εὐαγόρου).

59. φαῦλος = εὐτελής. κατεργάζομαι δυναστείας = ἀ-
ποικτῶ, κερδίζω ἐξουσίαν. τῆς δόξης· ἐννοεῖ ἦν εἶχον περὶ αὐ-
τοῦ οἱ ἄνθρωποι.

60. οὕτω δ' οὖν ὥρμησε = τόσον ζῆλον ἔδειξε.

KΓ.

61. ἀπολελειμμένος = ἦτων.

KE.

66. ἀπεληλαμένον τῆς πολιτείας = τὸ ὅποιον εἶχεν ἀπο-
κλεισθῆ τῆς διοικήσεως.

KΣΤ.

69. καθ' ὅ,τι ἂν αὐτῶν ἐπιστήσω τὴν διάνοιαν = εἰς
ὅποιονδήποτε ἐξ αὐτῶν στρέψω τὸν νοῦν καὶ τὴν σκέψιν.

KZ.

70. θεοφιλέστερον = μᾶλλον ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀγαπώμενον.
μακαριστότατος = μακαριώτατος,

KH.

71. Τί γὰρ ἀπέλιπεν εὐδαιμονίας = ποία εὐτυχία τοῦ ἔ-
λειπε. γνώμη = νοῦς.

72. εὐπαιδία = εὐτεκνία, καλὴ τέκνων γενεά. πολυπαιδία
= πολυτεκνία. συνέπεσε. = συνέβη. τὸν μὲν . . . ἐνν. τὸν

Νικισκλέα. τοὺς δὲ ἄνακτας, ἀνάσσας· οὕτως ἐν Κύπρῳ ἐκαλοῦντο οἱ υἱοί, ἀδελφοί, γυναῖκες καὶ ἀδελφαὶ τῶν βασιλέων, ὅπως καὶ σήμερον οἱ υἱοί, ἀδελφοί κ. λ. π., καλοῦνται προίγκιπες. εἵτινες τῶν ποιητῶν . . . ὡς ἦν θεὸς ἐν ἀνθρώποις ἢ δαίμων· ἐνν. τὸν Ὅμηρον εἰπόντα περὶ τοῦ Ἑκτορος (ΐλ.ω. 258) δαίμων· ἐνν. οἱ μεταξὺ τῶν δώδεκα θεῶν καὶ τῶν ἡμίθεων ἢ ἡρώων τῶν γεγονότων ἐκ θεοῦ καὶ θνητῆς ἢ θνητοῦ καὶ θεᾶς. περὶ τὴν ἐκείνου φύσιν· ἀντὶ περὶ τῆς ἐκείνου φύσεως.

ΚΘ.

73. εἰς Εὐαγόραν, δηλ. ἀνηκόντων. ὑστερίζω = μένω ὀπίσω. ὑστερίζω τῆς ἀκμῆς τῆς ἐμαυτοῦ = διατελῶ ἐν ἐλλείψει ἢ στερήσει τῆς ἀκμῆς μου, δὲν μοῦ ἐπιτρέπουν αἱ σωματικά μου δυνάμεις. ἀνεγκωμίαςτος = μὴ ἐγκωμισθεῖς.

Λ.

74. σεμνύνομαι = εἶμαι σοβαρός, ὑπερήφανος. φιλοτιμοῦμαι ἐπὶ τινι = εἶμαι ὑπερήφανος διὰ τι. τύπος = εἰκῶν. ἀγαπῶμαι = θαυμάζομαι, ἐπαινοῦμαι.

75. πεπλασμένα καὶ γεγραμμένα = τὰ ἐκ πηλοῦ πεποιημένα καὶ διὰ χρωμάτων μεμιμημένα. πρὸς δὲ τούτοις ὅτι τοῖς μὲν πεπλασμένοις . . . ἀλλὰ χρηστοῖς εἶναι βουλομένους· ὁ νοῦς εἶναι; οὐδεὶς ἰδὼν ἄνδρα ἐκ πηλοῦ πεποιημένον ἢ γεγραμμένον δύναται νὰ κάμῃ ὅμοιον πρὸς ἐκεῖνον τὸ ἰδικόν του σῶμα, π. γ. ἐὰν κανεῖς ἀνδριάντα τοῦ Ἡρακλέους ἀκριβῶς παρατηρήσῃ καὶ ἐρευνήσῃ, δὲν δύναται νὰ ἀποκτήσῃ τὰς δυνάμεις τοῦ Ἡρακλέους, ἀφοῦ εἶναι αὐτὸς ἀδύνατος κατὰ τὸ σῶμα. Οἱ θέλοντες ὅμως νὰ μὴ ἀμελῶσιν, ἀλλὰ νὰ εἶναι χρηστοὶ εὐκόλως ἐκ τῆς ἀκοῆς τῶν ἐπαίων τούτων δύναται νὰ μιμηθῶσι τοὺς τρόπους ἀλλήλων καὶ τὰς ἐννοίας τὰς ἐνυπαρχούσας εἰς τὰ λεγόμενα.

ΛΑ.

76. ταύτην παράκλησιν = προτροπὴν (ἐπὶ τὴν Εὐαγόρου μίμησιν. θεωρεῖν = παρατηρεῖν ὡς εἰκόνα. συνδιατρίβειν αὐταῖς = ἀναγινώσκειν αὐτάς.

77. ἑτέρους· ἔνν. οὐχὶ συγγενεῖς. εὐλογουμένους = ἐπαινουμένους.

ΛΒ.

78. καταγιγνώσκω = κατηγορῶ.

ΛΓ.

79. παρακελεύονται οὐ τοῖς ἀπολελειμμένοις, ἀλλὰ τοῖς περὶ τῆς νίκης ἀμιλλωμένοις = παρακινοῦν ὄχι ἐκείνους ποὺ ἔχουν μείνει πίσω, ἀλλὰ ἐκείνους ποὺ διαγωνίζονται διὰ τὴν νίκην.

ΛΔ.

81. ὑπόγειος = ὁ μόνος ἐξεληθὼν ἐκ τῶν χειρῶν τινος, πρόσφατος. τὸ δι' ὑπογυιότατον· ἐπιρρηματικῶς = τὸ τελευταῖον.

1500/76

024000028022

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

1500/97
Ἐν Ἀθήναις τῇ 9 Σεπτεμβρίου 1932

Ἄριθ. { Πρωτ. 44429]15254
          { Διεκπ.

Πρὸς
τὸν κ. **ΙΩΑΝ. Ν. ΣΙΔΕΡΗΝ**

Βιβλιοεκδότην

Σταδίου 52

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι διὰ ταῦταριθμοῦ ὑπουργικῆς ἀποφάσεως, ἐκδοθείσης τὴν 12 Αὐγούστου ἑ. ἕ. καὶ δημοσιευθείσης τὴν 29 Αὐγούστου εἰς τὸ ὑπ' ἄριθ. 80 φύλλον τῆς Ἐφημ. Κυβερνήσεως, ἐνεκρίθη συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου 5045 καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς οἰκείας κριτικῆς ἐπιτροπῆς, τὴν περιλαμβανομένην εἰς τὸ ὑπ' ἄριθ. 477 πρακτικὸν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Γνωμοδοτικοῦ Συμβουλίου, τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «**Ἴσοκράτους πρὸς Νικόκλέα καὶ Εὐαγόρας**» τῶν Χρ. Παπαναστασίου καὶ Ν. Φραγκίσκου βιβλίον τῶν ὡς διδακτικὸν βιβλίον πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Γ' τάξεως τῶν Γυμνασίων διὰ μίαν πενταετίαν, ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1932—1933 ὑπὸ τὸν ὄρον ὅπως κατὰ τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ βιβλίου τούτου συμμορφωθῆτε πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῆς κριτικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἐντολῇ τοῦ Ὑπουργοῦ

Ὁ Διευθυντῆς

(Τ.Σ.) **Ε. ΚΑΚΟΥΡΟΣ**

Ἄρθρον 9 τοῦ ἀπὸ 26 Ἰουλίου 1927 Προεδρικοῦ Διατάγματος

Τὰ διδακτικὰ βιβλία τὰ πωλούμενα μακρὰν τοῦ τόπου τῆς ἐκδόσεώς των ἐπιτρέπεται νὰ πωλῶνται ἐπὶ τιμῇ ἀνωτέρα κατὰ 15% τῆς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρόντος Διατάγματος κανονισθείσης ἄνευ βιβλιοσήμου τιμῆς πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δαπάνης συσκευῆς καὶ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅπως ἐπὶ τῆς τελευταίας σελίδος τοῦ ἐξωφύλλου ἐκτυποῦται τὸ παρὸν ἄρθρον.